

Маҳалла

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви нашри

2010 йил 8 апрель. Пайшанба

ISSN 2010-7013

ОЗОД ЮРТНИНГ ОБОД УЙЛАРИ

Шаҳар билан бўйлашаётган қишлоқлар

Бунёдкорлик ҳалқимизга хос фазилатлардан. Президентимиз Ислам Каримов раҳнаомлигида мамлакатимизнинг барча шаҳар қишлоқларида изчил давом этаётган улкан қурилиш ишлари ҳалқимизнинг ана шу салоҳиятидан далолатдир. Зотан, озода ва осойишта юртимизга шундай обод масканлар ярашади.

Мамлакатимизда аҳолининг турмуш даражасини ошириш, ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт барпо этиш борасида кенг қўлланма ишлар амалга оширилмақда. Хусусан, 2009 йилда қишлоқларимиз қиёфасини ўзгартириш, қишлоқ жойларда барча қулайликларга эга, замонавий, кўркам уй-жойлар қуриш борасида бошланган улкан ишлар жорий йилда ҳам изчил давом этмоқда.

Қишлоқларимиз қиёфасини замонавий архитектура асосида тубдан янгилаш, уй-жой, ижтимоий ва коммунал объектлар, коммуникацияларни барпо этишнинг узоқ муддатта мўлжалланган дастури асосида бу мақсадлар учун 2009 йилда 2 триллион 600 миллиард сўмдан зиёд маблағ йўналтирилди. Мамлакатимиз бўйича белгиланган 42 массивда намунавий лойиҳалар асосида қурилиш яқунлаётган янги уй-жойларга аҳоли катта қизиқиш билдиришмоқда. Лойиҳалаштириш, санавт-қурилиш, муҳандислик-техник жиҳатдан юқори замонавий салоҳиятга эга бўлган ушбу шаҳар қиёфасидаги янги массивлар қишлоқларимиз қиёфасини бутунлай ўзгартириб юборди.

Жорий йилда бу хайрли ишлар изчил давом этмоқда. Юртимизнинг барча жойларида табиий-иқлим шароити ва рельефи, ҳудудларнинг ижтимоий-демографик хусусиятларини ҳисобга олган, замонавий қурилиш материаллари ва технологияларини қўллаган ҳолда янги уй-жойлар, ижтимоий-маданий ва санитария-маиший объектлари барпо этиш ишлари жадаллик билан бошлаб юборилди. Президентимизнинг 2009 йил 3 августда қабул қилинган «Қишлоқ жой-

ларда уй-жой қурилиши қўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори уй-жой шароитини яхшилаш ниятида бўлган фуқароларга кенг имкониятлар яратди. Тасдиқланган намунавий лойиҳалар асосида қурилиш ишларини тез ва сифатли амалга ошириш учун ташкир-етилган «Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик тижорат банки ва «Қишлоқ қурилиш инвест» ихтисослаштирилган шўъба инжиниринг компанияси томо-

нидан аҳолига юқори даражада имтиёз ва қулайликлар тақдим этилаётди. Янги уй-жойларнинг фойдаланишга тайёр ҳолда топширилиши қишлоқларни яхлит тизим асосида обод қилиш имконини бермоқда. Айни пайтда бу уй-жой қурилиш қурилиш материалларини излаш, олиб келиш каби ташвишларни ҳал этишда юрдошларимизга катта қулайлик яратаётди.

ИЖТМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ > [2]

БОЛАЛАР СПОРТИ

Эҳтиром ва эътибор ифодаси

ОНА БЕШИКНИ. бешик болани, боладунени тебратди, дейишади. Ҳақиқатан ҳам шундай. Соғлом ва баркамол авлод тарбиясига устувор вазифа сифатида эътибор қаратилган мамлакатнинг келажаги ойдин манзилларга туташ бўлади. Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси хомийлик кенгашининг 2010 йил 10 мартдаги қарорида белгиланганидек, қишлоқ жойлардаги қизларни жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишга фаол жалб этиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, спорт мажмуаларида, тўрақаларда ўқувчи-ёшлар

билан ишлайдиган аёл мураббийларнинг маънавиятини ошириш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш баркамол авлод тарбиясига муҳим омиллардан. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йилнинг 1 апрелида «Қишлоқ жойлардаги болалар спорт объектларида банд бўлган аёл спорт устозлари меҳнатини рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори кенг жамоатчиликни, айниқса, жисмоний тарбия ва спорт мутахассисларини руҳлантириб юборди.

СПОРТ ВА ХАЛҚАРО ҲАЁТ > [7]

РАЁСАТ ЙИГИЛИШИДА

Ташкилий масала кўрилди

ЎЗБЕКИСТОН «Маҳалла» хайрия жамғармаси республика бошқаруви Раёсатининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви аъзолари ҳамда ҳамкор ташкилотлар раҳбарлари иштирок этишди.

Йиғилишда ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Жамғарма Раёсати таркибига янги аъзолар сайланди. Шунингдек, «Маҳалла» жамғармаси республика бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Нигматилла Абдуллаевнинг ўз хоҳиши билан вазифасидан озод этиш тўғрисидаги аризаси қаноатлантирилди. Раиснинг биринчи ўринбосари лавозимига шу пайтгача жамғарманинг Тошкент вилояти бўлими бошқаруви раиси вазифасида ишлаб келган Раҳматилла Шералиев сайланди.

Мухбиримиз.

МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ

Илмга интилом — саодат

Мамлакатимизда мустақилликнинг илк йилларида барча соҳаларнинг изчил ва уйғун ривожланишини таъминлашга, тараққиёт сари дадил одимлар ташланмоғига алоҳида эътибор қаратилади. Қилинган меҳнатлар, тинимсиз изланишу сатъ-ҳаракатлар бе-самар кетмади. Ўтган қисқа фурсатда мамлакатимизда асрларга татигулик ютуқлар қўлга киритилди.

Биргина таълим ва фан йўналишини оладиган бўлсак, 1990 — 1991 йилларда юртимиз таълим тизимида, хусусан, нафақат қишлоқ мактаблари, балки шаҳардаги илм масканлари ҳам таъмирталаб ҳавога эди. Жиҳозлар эскирган, миҳнинг зарбидан партоау стуллар ёрилиб кетган, спорт заллари ййлаб қуёш нуруни кўрмасди.

Кейинги ўн йилда мамлакатимизда умумий ўрта таълим тизими тубдан янгиланди, ривожланиш босқичига кўтарилди. Амалга оширилган кенг қамровли ислохотлар натижасида замон талабига

жавоб бермайдиган таълим тизимидан воз кечилди. Давлатимиз томонидан жаҳоннинг илгор таълим йўналишлари мезонларига мос Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва Мактаб таълимини ривожлан-

тириш Давлат умумий таълим дастури қабул қилинди.

БАРКАМОЛ АВЛОД — МАМЛАКАТ КЕЛАЖАГИ > [4]

ҚАРОР ВА ИЖРО

Кўрку таровати янгиланмоқда

ФАРҲОНА водийсининг Буюк ипак йўлида жойлашган йирик савдо, маданият ва маърифат марказларидан ҳисобланган, Ҳўқанди латиф, деярли таъриф берилган Кўқон шаҳри мустақиллик ша-рофати билан юртимиздаги энг кўркам шаҳарлар қаторидан жой олди. Айниқса, ҳудудда жойлашган ишлаб чиқариш корхоналари ва муассасаларининг замонавий типдаги бинолари, маҳаллаларда бунёд этилган тураржойлар, ўқув даргоҳлари, кўчалар, хиёбонлар, шунингдек, майдонларда экилган мева ва манзарали дарахлар, гул ва гулзорлар шаҳар кўркамга кўрк қўшаётди.

Ўтган йили Давлатимиз раҳбари шахримизга таъриф буюрганда. Таъриф чоғида Юртобимиз қатор ташкилотлар мутасаддилари, фаоллар билан самимий суҳбатлашиб, бугунги кунда ҳудудда ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳалар бўйича амалга оширилган ва оширилаётган ишлар, эришилган ютуқ ва камчиликлар, шунингдек, келгусида ҳал қилиниши лозим бўлган долзарб вазифалар юзасидан маслаҳатлар берди.

Бу таърифдан сўнг, Президентимизнинг «Кўқон шаҳар инфратўзимаси ва архитектурavi кўринишини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори қабул қилинди. Бу тарихий ҳужжат шаҳарнинг яқин келажадаги тараққиёти ва истиқболини белгилловчи муҳим дастурийамал бўлиб хизмат қилаётди.

Шаҳардаги ишлаб чиқариш корхоналари замонавий дастгоҳлар билан таъминланган. Турли маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, тураржой бинолари бунёд этилди. Эндиликда 2012 йилга қадар конструктив корхоналарни ишга тушириш орқали кўлаб янги иш ўринларини яратиш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилаётди.

Шаҳсан Юртобимиз ташаббуси билан шаҳар ҳокимлиги қошида махсус штаб ташкил қилинди. Мазкур штабга шахримиз марказида янги тузилган 7 та округ бириктирилиб, уларни бошқариш

корхона, ташкилот ва муассасаларнинг тажрибали ва жонқуяр раҳбарларига топширилди. Мазкур округлар ҳудудида жойлашган ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ва муассасалар томонидан шу кунгача 3 млрд. 400 млн. сўмлик ишлар бажарилди. Айниқса, шаҳардаги «Урда», «Чорсу» ҳамда «Кимёгарлар» округларида олиб борилаётган ишлар диққатга сазовор. Ҳар кун миңдан зиёд ишчи ва хизматчи ҳудудда ободонлаштириш ишларига жалб қилинмоқда.

Шаҳар ҳудудида қурилиш ва ободонлаштириш ишлари бошланганидан буюн 68 миң тонна қурилиш чиқиндилари чиқариб ташланди. Шу билан бирга, шаҳардаги 2 та ётоқхона биносини тураржойга айлантириш устида ишлар бошлаб юборилди. Шаҳримиздаги ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ва муассасалар раҳбарлари, шунингдек, маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари, меҳнат фахрийлари, олий ва ўрта махсус ўқув юрталарининг талабалари ва педагоглари ҳукумат қарорлари асосида амалга оширилаётган хайрли ишларда фаол қатнашишяпти. Хусусан, шаҳар ҳокимлиги билан бирга, «Нуроний» жамғармаси мутасаддилари ва фаолларининг хиссалари беқийс.

Жамғарма фаоллари шаҳарда ободонлаштириш ва реконструкция ишларини амалга оширишга киришган кўндан бошлаб, деярли ҳар кун шаҳардаги барча фуқаролар йиғини раислари, уруш ва меҳнат фахрийларини йиғиб, улар билан Президентимиз ва ҳукуматимиз қарорлари асосида олиб борилаётган ислохотларнинг мақсад ва моҳияти ҳақида суҳбатлар ўтказиляпти. Амалга оширилаётган қурилиш ва ободонлаштириш ишлари эса кўна шаҳар қиёфасини тубдан ўзгартирмоқда.

Алижон УМАРОВ,
Кўқон шаҳридаги «Янги обод»
маҳалласи фуқаролар йиғини қошидаги
«Нуроний» жамоатчилик кенгаши раиси.

ИНҚИРОЗГА ҚАРШИ ЧОРАЛАР ДАСТУРИ — АМАЛДА

Янги иш ўринлари

аҳолининг турмуш даражасини оширади

МАЪЛУМОТЛАРГА

қараганда, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози туфайли Европа Иттифоқида аъзо давлатлар иқтисодиёти бир неча йил орқага кетган. Ички ва ташқи бозорда махсулотларга талаб кескин камайиб, ишсизлик даражаси қарийб 10 фоизга ортган. Шу боис, ўтган 2009 йил жаҳон иқтисодиёти тарихида катта йўқотишлар йили сифатида қайд этилди.

Дарҳақиқат, мамлакатимизда жаҳон иқтисодий инқирозининг салбий оқибатларини бартараф этиш бўйича 2009-2012 йилларга мўлжаллаб қабул қилинган Инқирозга қарши чоралар дастури Ўзбекистонни иқтисодий-ижтимоий ривожлантиришнинг устувор йўналиши бўлиб қолди. Негаки, ушбу дастур, аввало, янги иш ўринлари яратиш

ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, турмуш даражасини янада ошириш каби энг муҳим иқтисодий масалаларни ўз ичига олади. Айтиш керакки, мамлакатимизда иқтисодий ўсиш ва инқироз таъсирига қарши туриш учун зарур бўлган барча ресурсларни жамлаган ҳолда, ҳар томонлама пухта ўйланган сиёсат олиб бориляпти. Бу эса мамлакатнинг жаҳон иқтисодий инқирози таъсирига самарали қарши тура олишида муҳим омил бўлмоқда. Натижада кейинги йилларда нефть-газ, кимё, металлургия, машинасозлик саноатида ва қурилиш индустриясида бир қатор йирик ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилди.

ИҚТИСОДИЁТ > [3]

ОЗОД ЮРТНИНГ ОБОД УЙЛАРИ

Шаҳар билан бўйлашаётган қишлоқлар

< [1]

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 12 мартда қабул қилинган "2010 йилда қишлоқ жойларда яқка тартибда уй-жой қурилишининг асосий параметрлари тўғрисида"ги қарорига асосан жорий йилда мамлакатимиз ҳудудларида 159 туманининг 213 массивида намунавий лойиҳалар асосида 6800 турар-жой қурилиши белгиланган.

"Қишлоқ қурилиш инвест" компаниясида маълум қилишларича, ҳозиргача белгиланган ҳудудларда қурилиш учун ер майдонлари ажратиш ва лойиҳаларни массивлар бўйича тақсимлаш ишлари якунланган. Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардаги барча массивларда пудрат ташкилотлари ўтказилиб, қурилиш-монтаж ишлари олиб боришмоқда.

Янги массивларда нафақат замонавий ва қулай коттеждлар, айти пайтда болалар боғчалари, умумтаълим мактаблари, музика ва санъат мактаблари, спорт иншоотлари, тиббиёт муассасалари, хизмат кўрсатиш объектлари, кенг ва раво йўллар барпо этилмоқда. Жумладан, жорий йилда янги массивларда 37 гузар, 29 савдо тармоғи, 10 нововойхона, 2 бозор, 39 спорт майдончаси, 8 ҳаммом, 40 минибанк ва 13 маиший хизмат кўрсатиш объекти ишта туширилади.

Аҳоли тураржойлари ва ижтимоий соҳа иншоотларини меъморий режалаштириш мақсадида ўтган йили Самарқанд вилоятида намунавий лойиҳалар асосида қурилиш ташкилотлари киришилган эди. Айти пайтда Жомбой, Пастдарғом ва Пахтачи туманларида барпо этилган 60 янги уй-жой ўз эгаларига топширишмоқда. Бу ердаги кенг ва раво йўллар янги массивларга шаҳар қиёфасини бахш этса, фаолият бошлаган савдо ва хизмат кўрсатиш объектлари қўлаб ёшларни иш билан таъминлаш имконини берди. Бир сўз билан айтганда, аҳолининг турмуш маданияти, яшаш шaroитида бекиёс ўзгаришлар содир бўлди.

Жорий йилда Самарқанд вилоятининг 14 туманидаги 21 қишлоқда намунавий лойиҳалар асосида яна 650 уй-жой қурилиши режалаштирилган.

— Айти пайтда янги уй-жойлар қурилиши учун ер майдонлари ажратилиб, лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланди, — дейди "Қишлоқ қурилиш инвест" инжиниринг компанияси Самарқанд филиали директори Сафар Кушанов. — Намунавий лойиҳалар бўйича пудратчи қурилиш ташкилотлари аниқланган, улар томонидан тупроқ ишлари, фундамент-бетон қўйиш, гишт териш бошлаб юборилди. "Қишлоқ қурилиш банк" томонидан берилган имтиёзли кредитлар янги уйга эга бўлишчи хоҳловчилар учун айти мудаодир. Шу боис янги уйга буюртмачилар ҳам тобора кўпаймоқда. Ҳозирга қадар аҳоли томонидан 8,8 миллиард сўм миқдоридagi бошланғич бадал тўланди ҳамда Самарқанд, Тейлоқ, Ургут ва Жомбой туманларида иш олиб бораётган қурилиш ташкилотлари ҳисоб ра-

қамига бўнак пули ўтказиб берилди.

Тейлоқ тумани Ворсин қишлоғида бир оилага мўлжалланган, тўрт хонали, бир қаватдан иборат йигирмата ҳамда икки оилага мўлжалланган, саккиз хонали, икки қаватдан иборат ўнга уй-жойлар қурилмоқда. Мазкур қурилишларда бош пудратчи — "Афросиёб қурувчи" бйрлашмаси томонидан ер ва пойдевор ишлари якунланиб, айти пайтда девор кўтарилмоқда. Уйларнинг бўлажак эгалари бошланғич бадални тўлаб, уларга банк томонидан ипотека кредитлари ажратилмоқда.

Бундай хайрли ишлар Оролбўйида ҳам изчиллик билан давом этмоқда. Айти пайтда намунавий лойиҳалар асосида 5 туманда бунёд этилган 100 турар-жой топшириш учун тайёр. Замонавий қурилиш материаллари асосида қад ростлаган мазкур уйлар барча қулайликларга эга. Меҳмонхона, ётоқхона, болалар хонаси, ошхона, шинам ҳовли, шунингдек, чорва боқиш учун махсус жой ва алоҳида дарвоза — буларнинг бари ҳақимизнинг муносиб турмуш кеңириши учун хизмат қилади. Янги тураржойларни тоза ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида 3,6 километр сув тармоқлари ётқизилиб, ҳар бир хонадонга водопровод ўтказилди.

Қорақалпоғистоннинг Қаниқўл туманидаги "Жана тилек" аҳоли пунктида ҳам ўнга ана шундай замонавий турар-жой қурилиши январ ойида бошлаб юборилди. Бунёдкорлик ишларини амалга ошираётган "Қаниқўл-бинокор" қурилиш ташкилотининг етмишдан ортиқ қўли гул қурувчилари иш унуми ва сифатига катта эътибор қаратган ҳолда, сид-қидилдан меҳнат қилмоқда.

— Янги уйларнинг калитини шу йил июнь ойида ўз эгаларига топшириш ниятидамыз, — дейди қурилиш уастакиси бошлиғи Айтбой Сейтризаев. — Қурилиш режаларига, санитария талаблари ва қурилиш нормаларига қатъий риоя қилинган ҳолда бунёд этилаётган бу уйлар овул кўрқига янада кўр бағишладди. Янги уйларга табиий газ, электр энер-

гияси, сув тармоқлари келтириш ишлари ҳам бошлаб юборилди.

Фарғона вилоятининг Ўзбекистон тумани Ҳаётбод қишлоғида қад ростлаган йигирмата икки қаватли уйлар лойиҳаларида табиий иқлим шарoити, қадимдан шаклланган бинокорлик анъаналари ҳисобга олинган. Сўнгги пардозлаш ишлари нийосига етказилаётган бу уйларга яқинда қўлаб оилалар кўчиб ўтади.

Айти пайтда туманда яна шундай 25 уй қурилиши бошлаб юборилди. "Қўқонароқурилиш" масъулияти чекланган жамияти қурувчилари ишни тез ва сифатли бажармоқда.

— Қишлоқларда ҳам шундай замонавий уйлар қурилишини илгари фақат орзу қилардик, — дейди янги уй соҳибларидан Барҳаётжон Тоштемуров. — Бугун мана шу орзуимиз рўйбени кўриб турибмиз. "Қишлоқ қурилиш банк" томонидан ажратилаётган имтиёзли кредит бундай замонавий уйларга эга бўлиш учун катта имкониятдир. Шаҳардаги шарт-шарoитдан асло қолишмайдиган мана шундай уйларда яшаш насиб этганидан бахтиёрман. Бу Президентимиз томонидан халқимиз манфаати йўлида юририлаётган одилона сиёсат самарасидир.

Вилоятнинг бошқа туманларида ҳам шу каби уй-жойлар қурилиши изчил давом этмоқда. Толоқ туманидаги "Терактаги" маҳалласи фуқаролар йиғини ҳудудда намунавий лойиҳа асосида 32 та уй-жой қурилиши "Толоқ қурилиш таъмир" масъулияти чекланган жамияти томонидан олиб борилаётди. Аҳоли қизиқиши тобора ортиб, ҳозиргача бу уйлар учун 90 фоздан ортиқ бошланғич тўловлар қабул қилинди.

Мамлакатимизда ижтимоий ва коммуниқация инфратузилмасига эга замонавий уй-жой бозорининг шаклланиши туфайли қурилиш материалари талаб ҳам тобора ошмоқда. Жойларда қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган янги корхоналар ишта тушаётгани ушбу эҳтиёжни таъминлашга хизмат

қилади. Ҳозир юртимизнинг турли ҳудудларида маҳаллий хомашёдан тайёрланаётган замонавий қурилиш материалларининг сифати хориж маҳсулотидан асло қолишмайди. Тадбиркорларимизга яратилаётган қулай шарoит ва берилган имтиёзлар бу борада кучли рағбатлантирувчи омил бўлаётди.

— Корхонамиз уй-жойлар ва ижтимоий объектларни тайёр ҳолда топшириш шарти билан бунёд этиб, буюртмачиларга катта қулайлик яратмоқда, — дейди Қашқадарё вилояти Яқкабў туманидаги "Турон-Бунёдкор-Қурилиш" инжиниринг компанияси раҳбари Эркин Тўхтаев. — Қамашли туманида намунавий лойиҳа асосида йигирмата уй-жойни тайёр ҳолда фойдаланишга топширдик. Шунингдек, бозор талабини ўрганиб, қурилиш материаллари ишлаб чиқаришини йўлга қўйдик. Бу ердан чиқаётган замонавий қурилиш материалларига талаб ортмоқда. Президентимизнинг 2009 йил 19 июнда қабул қилинган "Деворбоп яшашни рағбатлантириш ва сифатини яхшилаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори билан берилган қўшимча имтиёزلардан унумли фойдаланиб, гишт, майдаланган тош ва деворга ишлатиладиган бошқа маҳсулотлар ҳам ишлаб чиқаришмоқда.

Ҳа, бугун юртимиз қишлоқлари улкан бунёдкорлик ва қурилиш майдонига айланимоқда. Аниқ мақсади дастур асосида изчил давом этаётган бу ишлар халқимизнинг ҳеч қимдан кам бўлмай яшаш, муносиб ҳаёт кеңиришига хизмат қилади. Буларнинг барчаси Президентимиз Исрол Каримов раҳнамолигида қишлоқда турмуш даражасини юксалтириш, қишлоқларимиз қиёфасини, одамларнинг турмуш маданиятини ўзгартириш мақсадида бошланган узоққа мўлжалланган эзгу ишларнинг амалий ифодасидир.

Ҳусниддин БЕРДИЕВ,
Ўза парҳовосчи.

МАҲАЛЛА МАРКАЗИ

© фото-Носир Ҳайдаров

Яқинда Мирзо Улуғбек туманида "Маҳалла" жамғармасининг Тошкент шаҳар бўлими ҳамда туман бўлинмаси, тадбиркорлар, фаоллар ташаббуси билан янги, замонавий, барча қулайликларга эга "Хоразм" маҳалласи марказининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Тадбирда бир нечта ҳoмий ташкилотлар вакиллари, тадбиркорлар, маҳалла фаоллари иштирок этди.

Бу ерда йиғин ходимлари учун алоҳида хоналар билан бирга тадбирлар учун 50 ўринга мўлжалланган кенг ва шинам мажлис зал, миллия таянч пункти, шунингдек, "Шоҳи-замон" уй-жой мулкдорлар ширкати фаолият кўрсатади.

ФАОЛИЯТ

Эзгу ният — хайрли амаллар асоси

«Маҳалла» жамғармаси Жиззах вилояти бўлими бошқарувининг маҳаллаларда ёшларни ёт роғлар таъсирдан асраш, улар онгига миллий истиқлол роғларини чуқур синдириш, диний ақидаларастлик ва миссионерликнинг олддини олиш борасидаги тадбирларни ташкил этишнинг ҳуқуқий асослари, ижроси ҳамда ҳамкорлик масалалари бўйича бажарилган ишларининг саломати катта.

Барча маҳалла ва таълим муассасаларида чуқур диний билимга эга имом-хатиблар ҳамда ҳуқуқий муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари иштирокида «Диний экстремизм ва терроризмга қарши курашиш — умумхалқ иши», «Ёшлар — терроризмга қарши курашнинг асосий бўйини» мавзусларида тадбирлар ўтказиш йўлга қўйилди.

Бутунги кунда вилоятда диний ўқув муассасаларини битирган мутахассислар ўз йўналишлари бўйича диний ақидаларастлик ҳамда миссионерликнинг олддини олиш юзасидан фуқаролар йиғинлари, таълим муассасалари ва бошқа ташкилотлардаги тарбият-ташвиқот ишларида фаол иштирок этишмоқда. Бундай ишларга дунёқараши ва диний билимлари кенг олим улаомлар жалб этилган.

Ўтган давр мабoйинида вилоятда «Ижтимоий-маънавий муҳитни соғаломлаштириш, диний ақидаларастлик ва миссионерликнинг олддини олишга қаратилган ишларнинг самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги тадбирлар дастури доирасида муайян ишлар амалга оширилди. Маҳаллалар, ўқув муассасалари ва бошқа ташкилотларда 250 дан зиёд учрашув ташкил этилди. «Миссионерлар ким ва уларнинг мақсади нима?» деган мавзуда Жиззах туманидаги «Қўлама» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудда жойлашган Иқтисодиёт касб-хунар коллежида, Ғаллаорол туманидаги Иқтисодиёт ва тиббиёт касб-хунар коллежида, Пахтакор ва Зафаробод туманларидаги фуқаролар йиғинлари, умумтаълим мактабларида 20 дан зиёд семинар-тренинглр ўтказилди. 62 та касб-хунар коллежи, академик лицей ва 2 та олий ўқув юртида Ўзбекистон Миллий телерадиокмпанияси томонидан тайёрланган "Жаҳолат чингали", "Халол ўйрилик", "Диний экстремизм ва терроризм — ёшларга таҳдид", "Отоҳ ва ҳушёр бўлайлик, азиз юртошлар" мавзусларидаги видеотасма ва ҳужжатли фильмлар намоиш этилди.

Ҳозирги пайтда вилоятда иш билан таъминланмаган фуқароларнинг учдан бир қисми ёшлардир. Кузатишлардан маъмуки, ақидаларастлик чангалига илганларнинг ака-

риятини ана шу ишсиз ёшлар ташкил этади. Шу боис, оиладаги мураккаб маънавий муҳит шарoитида яшаётган ҳамда тарбияси онир вояга етмаганлар фуқаролар йиғинлари фаолари кўмағида жиддий назоратга олинган. Жамғарманинг бўлим ва бўлинмалари томонидан бириктирилган ходимлар ўзи масъул бўлган хонадонларга кириб, у ердаги ижтимоий-маънавий муҳитни назорат этиб туришибди. Қолаверса, ёшларни иш билан таъминлаш масаласи ҳам фаолиятимизнинг асосий йўналишларидан бирини ташкил этади.

Маҳаллаларда соғлом ижтимоий-сиёсий муҳитни шакллантириш борасида "Маҳалла" жамғармаси вилоят бўлими томонидан жойлардаги ички ишлар идоралари, халқ таълими, соғлиқни сақлаш бўлимлари, "Камолот" ЁИҲ ва бошқа мутасадди ташкилотлар ҳамкорлигида ишлаб чиқилган чорамтадбирлар режаси кўрсатилган мuddатларда бажариляпти. "Маҳалла" жамғармаси вилоят бўлими ҳамда унинг туман ва шаҳар бўлинмалари ўз ҳудудидagi мутасадди ташкилотлар билан ўзаро ахборот алмашувини йўлга қўйгани натижасида содир этилган ноғужа хатти-ҳаракатлар юзасидан тегишли чора-тадбирлар белгилаш имконияти ҳам яратилди.

Вилоятда Президентимизнинг "Одам савдосига қарши кураш самарадорлигини ошириш бўйича чоралар тўғрисида"ги қаро-

рининг ижросини таъминлаш борасида ҳам муайян ишлар бажарилди. Ҳусусан, одам савдосига қарши кураш бўйича вилоят маҳаллаларида қатор тадбирлар ўтказилди. Мавжуа 293 та ўзини ўзи бошқариш органларида ушбу масалага оид жамоатчилик кенгашлари тузилди, улар томонидан ҳудудда яшовчи, лекин узоқ мuddатта чет мамлакатда нақонуний равишда ишта ва бошқа мақсадларда кетганлар, жабрланганлар рўйхати олинди, маълумотлар базаси яратилди. Уларни тартибга солиш мақсадида 2009 йилда "Отоҳликка даъват", "Ҳушёрлик — давр талаби" мавзуларида вилоятнинг шаҳар ва туманларида 51 марта, маҳалла ва ўқув масканларида 353 марта учрашув, давра суҳбати ва мулоқотлар ўтказилди. Уларда вилоят аҳолисининг 30 фоздан зиёди иштирок этди.

Айти пайтда вилоятда баркамол авлод тарбиясига эътибор янада кучайтирилган. Одам савдоси билан боғлиқ жиноятларга қарши курашиш ва унинг олддини олиш бўйича белгиланган дастурда ёшлар масаласининг биринчи ўринга қўйилганида ҳам катта маъно муҳажас. Зеро, яхши ният билан мақсад сари интилиш хайрли амалларнинг рўёбга чиқишига асос бўлади.

Муқом ҲАСАНОВ,
"Маҳалла" жамғармасининг Жиззах вилояти бўлими бошқаруви раиси.

Республикамиз маҳаллаларида

ТАДБИРКОРЛАР ҲИССАСИ

АНДИЖОН вилояти Хонобод шаҳридаги Йўлдош Охунбобоев номидаги маҳаллада овқатланиш мажмуаси ишта туширилди. Натижада ўндан зиёд фуқаро доимий иш ўринларига эга бўлиди. Тадбиркор Азимжон Нажибидинов ташаббуси билан барпо этилган бу мажмуада миллий таомлар ошхонаси, чойхона ва қассобхона фаолият кўрсатаётди.

— Тадбиркорлар масканимизни обод

қилишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўйишти, — дейди маҳалла оқсоқоли Баҳром Нишонов. — Яқинда Санжарбек Хушбоқов маҳалладошлар учун ҳаммом қуриб, уч кишини иш билан таъминлади.

Қувонарлиси, айти пайтда яна бир тадбиркор Элёр Алимов автомобилларга техник хизмат кўрсатиш устакхонасини қураётди. Устакхона ишта тушгач, 12 киши ишла бўлади.

Мухбиримиз.

МАСЪУЛ КОТИБЛАР ЎҚУВ-СЕМИНАРИ

ФУҚАРОЛИК жамиятини ўрганиш институтининг Бухоро шаҳридаги минтақавий илмий марказида "Маҳалла" жамғармасининг Бухоро вилояти бўлими мутасаддилари, шаҳар ва туман бўлинмалари масъул котибларининг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий билимларини оширишга бағишланган ўқув-семинар бўлиб ўтди. Ўнда сўзга чиққан жамғарманинг вилоят бўлими бошқаруви раиси Беҳбуд Жумаев тизим фаолиятида масъул котибларнинг тутган ўрни, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, вазифалари ҳақида гапирди.

Шунингдек, семинарда жамғарманинг Бухоро, Оло, Шофирқон туман ҳамда Бухоро шаҳар бўлинмалари масъул котибларининг маҳаллаларда аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари билан ишлаш, маънавий-маърифий тадбирларни ташкил этиш ва йиғинлар фаолиятини мувофиқлаштиришдаги ўрни, ҳамкор ташкилотлардан келган хатларни қабул қилиш ва уларнинг ижросини ўз вақтида таъминлаш тартиблари бўйича намунавий ишлари тақдироти бўлди.

Акаб РУСТАМОВ,
"Mahalla" мухбири.

"МУРУВВАТ УЙИ"ДА ДАВРА СУҲБАТИ

ҚАРШИ шаҳридаги "Мурувват уйи"да "Маҳалла" жамғармасининг вилоят бўлими ташаббуси билан вилоят прокуратураси, адлия бошқармаси ҳамда республика саоматлик институтининг вилоят филиали ҳамкорлигида давра суҳбати ташкил этилди.

Тадбирда соҳа мутахассислари билан бирга, шифокорлар, маҳалла фаоллари иштирок этиб, она ва бола саоматлиги, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни тарбиялаш хусусида фикр

алмашишди. Шунингдек, соғлом онадан соғлом фарзандлар дунёга келиши, турли спиртли ичимликларнинг ҳамда гиёҳванд моддалар инсон саоматлигига ва наслига таъсири ҳақида мағрузалар тингладил. Шу кун "Мурувват уйи"га жамғарма томонидан эсдалик совналари топширилди. Жамғарманинг Косон ва Нишон тумани бўлинмалари эса тарбияланувчиларга кийим-кечақлар инъом этишди.

Г.БОБОЖОНОВА

"СИЁБ ЧАШМАСИ"ДА ИШ ҚИЗГИН

САМАРҚАНД вилояти Тейлоқ туманида жойлашган меваларни қайта ишлашга ихтисослашган "Сиёб чашмаси" агросаноат фирмаси ўз фаолиятини йилдан-йилга кенгайтириб бормоқда. Ўтган йили бу корхонада хориж технологияси асосида гипсокартон ишлаб чиқариш йўлга қўйилган эди.

— Мақсадимиз маҳаллий ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва шу асосда янги иш ўринларини яратиш, — дейди фирма раҳбари Шахриёр Мағрузов. — Бутунги кунда енгил саноат, хусусан,

тўқимачилик маҳсулотларига бўлган талаб катта. Шунингдек, йиғиннинг фаол ташкилот ҳамкорлигида "Сиёб чашмаси" қошида "Тейлоқ бахмали" шўъба корхонасини ташкил этиди. Айти дамда ҳар кун 350-400 метр бахмал ишлаб чиқарилаётди. Келгусида бу кўрсаткич 1000 метрга етказиш, маҳсулотни хорижга экспорт қилишни режалаштирганмиз.

Қувонарлиси, 100 нафарга яқин киши доимий иш ўрнига эга бўлишди.

Ўқтам ҚҮРБОНОВ,
«Mahalla» мухбири.

МИЛЛИЙ ЛИБОСЛАР — ЗАМОНАМИЗ КЎРКИ

МАРҒИЛОН шаҳрида ЮНЕСКО ҳoмийлигида «Миллий либослар — замонамиз кўрки» шиори остида «Водий қамалағи» мавзусида ўқув-семинар бўлиб ўтди. Тадбирда Андижон, Наманган, Фарғона, Қўқон шаҳарларидан келган қўли гул чеварлар, дизайнерлар иштирок этишди.

Семинарда миллий либосларнинг тарихи, моҳияти ҳақида фикр-мулоҳаза-

лар билдирилди. Икки кун давом этган семинарда чеварлар миллий либослар тайёрлаш учун матолар саралаш, андозалар яратиш, дизайни устида ишлаш жараёналари бўйича ўзаро таҳриба алмашишди.

Тадбир сўнггида ёш хунарамандлар томонидан тайёрланган миллий либослар кўргазмаси намоиш этилди.

Муҳаммадҷон МАҲМУДОВ

КЎНГИЛЛАРДА АЙЁМ ШУКУҲИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Мирзо Улуғбек туманидаги "Ҳумокон" маҳалласида ҳoмий ташкилотлар, йиғин мутасаддилари ва фаоллар ташаббуси билан Наврўз байрамига бағишланган тадбир ўтказилди. Тадбирда туман ҳoқимлиги вакиллари, маҳалла аҳли, ёшлар ва кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

— Тадбиримиз том маънода тўғрға айланди, — дейди маҳалла оқсоқоли Зикрилла Эрматов. — Айём баҳона, йиғин фаоллари, тадбиркорлар томонидан кам

таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар, шунингдек, йиғиннинг фаол ходимларига 1 миллион 600 минг сўмлик совға-саомалар, кийим-вачақлар тарқатилди. Шунингдек, 12 нафар ёшнинг мучал тўйи ўтказиб берилди.

Тадбир давомида дастурхонга тортилган баҳорий ҳалим, сумалак каби тансиқ таомлар, қолаверса, шўх қуй-наволар иштирокчиларга кўтаринки кайфият бахш этди.

Р. ШЕРҚУЛОВ

НАВРЎЗ — БУЮК ҚАДРИЯТ

ЎЗБЕКИСТОН хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари Кенгаши «Маҳалла» жамғармасининг Тошкент шаҳар бўлими билан ҳамкорлигида «Наврўз — буюк қадрият» мавзусида семинар ташкил этди.

Ўзбек халқи тарихи, миллий қадриятлари, анъана ва удуларини хорижий мамлакатларга кенг тарғиб этиш дўстлик жамиятлари Кенгашининг асосий вазифасидир. Бу борада Кенгаш ўз таркибидagi 35 та хорижий давлат билан тузилган дўстлик жамиятлари, Кенгашнинг вилоятлардаги бўлимлари ва республикада фаолият олиб бораётган нуфусли нодавлат ташкилотлар билан ҳамкорликда турли маъданий-маърифий тадбирлар ўтказди. Бу тадбирларда Ўзбекис-

тонда фаолият юритаётган элчихоналар ходимлари ҳам иштирок этишди.

Семинарда Ўзбек халқининг миллий байрами Наврўз тарихи орқали халқимизнинг миллий удуларига, қадриятларига, ушбу байрамда айтиладиган халқ оғзаки ижоди — фольклор қўшиқлари сўзга чиққан олимлар томонидан кенг талқин қилинди. Семинар иштирокчилари — дўстлик жамиятлари аъзолари, Кенгашта тақиф этилган хорижий меҳмонлар ва республикамизнинг турли ташкилотларидан келган вакиллар ва маҳалла фаоллари, олий ўқув юртлари талабалари халқимиз қадриятларидан яна бир бор боҳабар бўлдилар.

Муқома АБДУЛЛАЕВА

ИНҚИРОЗГА ҚАРШИ ЧОРАЛАР ДАСТУРИ — АМАЛДА

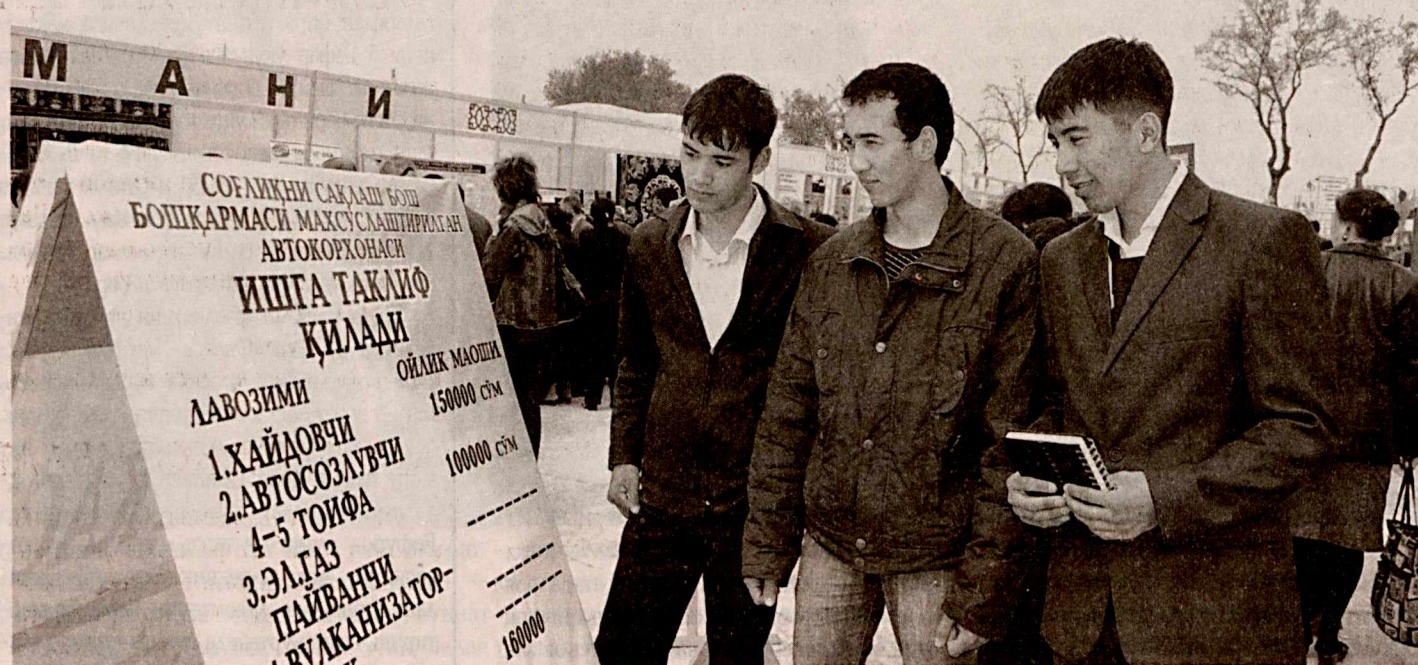
Янги иш ўринлари

аҳолининг турмуш даражасини оширади

< [1]

Хусусан, ўтган йили мамлакатимизда "Фарғонаазот" ва "Максам-Чирчиқ" корхоналарида аммиак агрегатларини реконструкция қилиш, Наманган шаҳрида энгил автомобиллар учун фара ва чироклар ишлаб чиқарадиган завод, Бухоро шаҳрида "ДЭУ текстиль" тўқимачилик комплекси қурилиши каби стратегик лойиҳалар низоҳатга етказилди. "Газли" қўшимча компрессор станцияси ишга туширилди, шунингдек, "Қўнғирот" компрессор станциясида кунига 35 миллион куб метр газни қургитадиган ишшоот барпо этилди. Бундан ташқари, кичик бизнес соҳасида фаолият олиб борадиган 480 дан ортиқ янги ишлаб чиқариш корхоналари ташкил этилди, пировардида яна минглаб иш ўринлари яратилди. Бу каби бунёдкорлик ишлари бутун жазон бўйлаб инқироз таъсири кенгайиб бораётган бутунги кунда республикада Инқирозга қарши чоралар дастури ижроси ўзининг ишончли ва самарали натижаларини бераётганини кўрсатиб турибди.

Маҳалламизда мавжуд имкониятлардан келиб чиқиб, зарур чора-тадбирларни белгилаб олганмиз. Хусусан, тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлган маҳаллаамиз аҳолисини доимо қўллаб-қувватлаб келмоқдамиз. Бутун эса ана шу тадбиркорлар томонидан кичик ишлаб чиқариш цехлари, ўқув марказлари, хизмат кўрсатиш шохобчалари ташкил этилмоқда. Натижада маҳалламизда оилавий тадбиркорлик шаклланиши баробарида, янги иш ўринлари яратилмоқда. Бундан ташқари ўтказилаётган бўш иш ўринлари ярмаркаларида маҳалламиздаги касб-хўналар коллежлари, олий ўқув юрталарини битирган ёшлар ҳамда Қулоли кучлар сафидан бўшатишган йилгиларни дон-

мий равишда жалб этиб борамиз. Улар ўзлари хоҳлаган соҳа ва касб йўналиши бўйича ишга жойлашмоқдалар, — дейди Тошкент шаҳар Бектемир тумани "Мирришкор" маҳалласи фуқаролар йилғини раиси Усмонжон Раҳимов.

Дарҳақиқат, Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида ўтказилган бўш иш ўринлари ярмаркаларида иштирок этган 322 минг нафардан зиёд иш қидирувчидан 182 минг нафари ишга жойлашди. Ўтган 2009 йилда нафақат ишлаб чиқариш корхоналарида, балки касаначиликни ривожлантириш, хўнарамдчиликни қўллаб-қувватлаш орқали ҳам кўплаб янги иш ўринлари яратилди. Натижада яна 130 минг киши касаначилик асосида ишга жалб этилди. Демак, шунча оила турмушига қут-барака кирди.

— Мен Қўшқўпир туман ҳокимлиги, "Маҳалла" жамғармасининг туман бўлини маси ва туман бандликка қўмаклашувчи марказ қўмаги билан касаначиликни йўлга қўйганимга ҳам олти йил бўлди.

Ўтган давр мобайнида маҳалламиздаги кўплаб хотин-қизларда бу фаолият турига қизиқиш ортди. Шу асосда «Ус-тоз—шоғир» мактабига асос солинди ва бутунги кунда ҳар йили 15-20 нафар хотин-қиз касб сирларини ўрганиш баробарида, турли буюртмаларни бажаришда ҳам фаол иштирок этиб келишмоқда. Жумладан, Озода Тўраева, Хуршида Раҳмонова сингари аёллар тикувчилик бўйича ўз касбларининг усталари бўлиб етишмоқдалар, — дейди Хоразм вилояти Қўшқўпир тумани марказидаги 4-маҳалла фуқароси, касаначи Гавҳархон Матназарова.

Дарҳақиқат, Инқирозга қарши чоралар дастури доирасида изчил амалга оширилаётган ислохотлар 2009 йилда мамлакатимизда жами 940 мингдан зиёд янги иш ўрни яратиш имконини берди. Бунинг қарийб 500 мингтаси қишлоқда ташкил этилган қувноқли ҳол. Бундан кўриниб турибдики, аҳоли бандлигини оширишда айнан тадбир-

корларнинг ҳиссаси катта бўляпти. Ишбилармонлар яратилаётган қулай шарт-шароитлардан унумли фойдаланиб, кўплаб кичик корхоналар барпо этишмоқдаки, бу бевосита узоқ маҳаллаларга ҳам саноатнинг кириб боришига муҳим асос бўлиб хизмат қилмоқда. Эътиборли жиҳати, янги корхоналарда ёшлар меҳнат қилишяпти. Биргина ўтган йилда саноатда 390 мингдан зиёд иш жойлари яратилган бўлса, хизмат кўрсатиш соҳасида 270 мингдан ортиқ янги иш ўринлари очилди.

Муҳтарам Юртбошимизнинг "Ислохот ислохот учун эмас, ислохот инсон манфаатлари учун", деган ажойиб ибораси бор. Дарҳақиқат амалга оширилаётган ислохотлар бутунги жазон молиявий-иқтисодий инқирози даврида ҳам мустақил юртимизда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг мустаҳкам негизи яратилганлигидан далолатдир.

Ёлгор АШУРОВ,
«Mahalla» мухбири.

ТОМОРКА — ХОНАДОН ХАЗИНАСИ

Маҳсулот кўпайса, даромад ортади

Маҳсулот кўпайса, даромад ортади. Дарҳақиқат, ерга пешона терини тўкиб меҳнат қилганнинг, аввало, рўзғори обод, дастурхони тўкин бўлади. Маслаҳатчи Ёқутхон Мўминованинг сўзларига қараганда, яратилган имкониятлардан оқилона фойдаланган маҳалла аҳлида томорқадан самарали фойдаланиш, ҳовлиснинг бир четда қорамол, қўй-эчки, парранда боқишга қизиқиш кучайиб бормоқда. Бугун бу маҳалланинг қарийб 18 гектар ер майдонида сабзавот етиштирилади, 10 гектаридида 2 минг туздан зиёд мева-дарактлардан ҳосил олинади. Бу эса маҳалла аҳли турмушининг фаровонлашуви, қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларининг кўпайиши ва нарх-наво арзонлашувида хизмат қилмоқда.

— Асли касбим хайдовчилик, — дейди шу маҳаллада яшовчи Абдурашул Азизов. — Оила даромадига қўшимча бўлсин, деб томорқамга иссиқхона қурдим. Ҳозир фарзандаларим ҳам иссиқхонада сабзавотлар етиштириш билан банд. Турмуш ўртоғим эса гул кўчатлари етиштирибди. Бундан ташқари, 10 тул тоқдан олингандин ҳосилни оиламиз эҳтиёжидан ортириб бозорга ҳам олиб чиқамиз. Ўтган йили олинган даромад ҳисобидан тўй қилдик.

Бутунги кунда "Наврўз" маҳалласи фуқаролар йилғинида 2500 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Улар жами 485 та томорқа ерларидан унумли фойдаланиб келишмоқда. Биз маҳалла оқсоқоли Рихситилла Солиев ва маслаҳатчи Ёқутхон Мўминова ҳамроҳлигида шу маҳаллада истиқомат қилувчи Исмаилов Жўраев хонадонига ҳам ташриф буюрганимизда ажойиб манзаранинг шодиҳи бўлдик. Томорқа эгаси 2 сотих ер майдонида иссиқхона қурган. Айни кунда эса бу иссиқхонада турли хил гул кўчатлари, помидор, бодринг, лимон етиштирилмоқда.

— Йил давомида икки марта, баъзида эса уч марта ҳосил оламиз. Олаётган даромадим 3 миллион сўми ташкил этади. Шундан 1 миллион сўми кейинги йил ҳосили учун уруғлик тайёрлашга сарфланса, қолган 2 миллион сўми рўзғоримиз учун ишлатилади. Бу йил яна бир янгилликка қўла урдим. Қўшним Нажим ота анча кексайиб қолган. Томорқа ишлари бироз оғирлигини ҳисобга олиб, у кишинга тегишли ер майдонида ҳам турли гул кўчатлари етиштирдим. Натижа ёмон бўлмади. Олинган даромад Нажим ота рўзғори учун ҳам асқатмоқда, — дейди Исмаилов Жўраев.

Айтиш жоизки, аҳоли томорқасидаги экинларга етарлиқ ишлов бериш, уни озиклантириш, суғориш, ўғитлаш ва бошқа агротехник тадбирларнинг ўз вақтида ўтказилиши кутилганидек самара беради. Ана шу жиҳатларга томорқа эгаларининг диққат-эътиборини қаратиш, қолаверса, аҳоли томорқаси самарадорлигини ошириш мақсадида ҳар бир маҳаллада тушунтириш ишлари олиб бориламоқда. Хусусан, бугунги кунда Тошкент вилоятида мавжуд 334 минг 630 та экин экиладиган томорқа эгалари учун "Маҳалла" хайрия жамғармасининг вилоят бўлими шаҳар ва туман бўлимлари томонидан тушунтириш ишлари ўтказилди. Бундан ташқари вилоятда кўчат ва уруғликка эҳтиёжи бор жами 505 та кам таъминланган оилага ҳомийлар қўмағидан фойдаланган ҳолда кўчат ва уруғлик етказиб берилмоқда.

Дарвоқе, Тошкент тумани маҳаллалари аҳолиси "Синалмаган жойдан уруғ олма", деган нақлға амал қилган ҳолда 2-3 та иссиқхонани танлаб олиб, сабзавот ва полдиз экинлари уруғлари етиштиришни йўлга қўйишган. Шу йўл билан тумандаги томорқа эгаларининг уруғликка

бўлган эҳтиёжлари қондирилмоқда. — Бутунги кунда туманимизда жами 28 мингта яқин хонадон ўзларига тегишли томорқалардан унумли фойдаланиб келишмоқда. Уларнинг баъзилари мавжуд 1400 гектарга яқин томорқа ерларида иссиқхона қуриб, помидор ва бодринг етиштираётган бўлса, баъзилари сабзавотлардан мўл ҳосил олмақдалар. Ҳозирга қадар 340 гектар ерга турли сабзавот уруғлари қадалди, 115 гектар ерга эса картошка экилди. Бундан ташқари, боғ яратишга ҳам жиддий эътибор қаратган туманимиз аҳли 360 гектар боғ ва тозорларга баҳорги ишлов беришди, — дейди "Маҳалла" жамғармасининг Тошкент тумани бўлими раиси Гофур Солипов.

Татқиқлаш керакки, бутун ҳар бир маҳаллада аҳоли томорқаларидан унумли фойдаланиш юзасидан ишчи гуруҳлар ташкил этилган. Улар ўз томорқаларидан самарали фойдаланаётган хонадонларнинг илғор тажрибаларини амалда қўлламоқда. Зеро, томорқа ҳар бир хонадоннинг қўшимча даромад манбаи ҳисобланади.

Ўқтам ХУДОЙҚУЛОВ,
"Mahalla" мухбири.

МАҲАЛЛА ТАДБИРКОРИ

Кўнгилларга йўл топиб

Бутунги кунда аҳоли бандлигини таъминлаш, кишиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш кўп жиҳатдан тадбиркорликнинг йўлга қўйилишига боғлиқ. Айниқса, маҳаллада ишбилармон тадбиркорлар бўлса, бу нафақат янги иш ўринлари яратилишида, балки маҳаллани обод қўлига айлантиришда ҳам муҳим аҳамият касб этади. Бир неча йилдан буён нон маҳсулотларини ишлаб чиқариб, эл дуосини олиб келаётган Инобат Сулаймонова ана шундай тадбиркорлардан.

— Маҳалламизда тадбиркор аёллар кўп. Лекин Инобат Сулаймонованинг хусусий тадбиркорлики ривожлантиришдаги сатҳ ҳаракатларини алоҳида таъкидлаш жоиз, — дейди Миробод туманидаги "Байназилла" ма-

ҳалласи оқсоқоли Равшан Абдуллаев. — Бугун бу тадбиркор аёл маҳалладаги кам таъминланган оила дейсизми, ёлғиз қарияларми, ногиронларни — барчасининг ҳолдан доимо хабар олади, ҳимматини аямайди.

— Дастлаб ўз фаолиятини "Тансиқ нон" заводига оддий ишчи сифатида бошлаган эдим. Устозларимдан нон ёпиш сирларини ўргатч, хусусий нон ишлаб чиқариш цехи очилиши ният қилдим. Шукрки, мақсадимга мустақиллик йилларида эришдим. Кичик цех очиб, маҳалла ёшларини ишга жалб қилиш тўғрисидаги фикрим турмуш ўртоғим Азиз Холтаева ҳам маъқул тушди. Фаолиятимизни йўлга қўйиш мақсадида Мирзо Улубек туманидаги Тошкент шаҳар технология касб-хўна коллежи билан шартнома тузиб, кол-

леж ҳудудидаги кичик бир цехни ижарага олдик. Замонавий технологияларни келтириб, ҳозир 12 турдаги нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқармоқдамиз. Аҳоли тандирдан узилган иссиқ нонни энди цехнинг ўзидан ола бошлади. Маҳалладошларимнинг кўлаб-қувватлашини кўриб, иш ўринларини янада кенгайтириб, янги турдаги майизли нон ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ниятидаман. Вилоятларга етказиб берилётган ҳар хил турдаги нон ва нон маҳсулотлари юртимизнинг чекка қишлоқларида ҳам ўз ларидорларини топиб улгурган. Айни пайтда кичик цехимизда 11 киши иш билан таъминланган, — дейди Инобат опа.

Нигора ИМОМНАЗАРОВА,
"Mahalla" мухбири.

ТАРАҚҚИЁТ МЕЗОНЛАРИ

Ахборот-коммуникация технологиялари истиқболлари

АХБОРОТ-КОММУНИКАЦИЯ технологиялари давлат ҳамда нодавлат секторлари ўртасида ўзаро муомала қилиш, ахборот айрибошлашнинг янги шакллари ва имкониятларини очади, фуқаролик жамияти барпо этилишига, мустақамланишига қўмаклашади.

Ушбу жараёнда «электрон бошқарув» катта роль ўйнайди. «Электрон бошқарув» бу давлатнинг ҳам ички, ҳам ташқи алоқалари мажмуини тегишли ахборот-коммуникация технологиялари билан таъминлаб турадиган тизимдир. У ахборотга ишлов бериш, уни узатиш ва тарқатишнинг электрон воситалари ёрдамида давлат бошқарувини ташкил қилишни, давлат органлари томонидан фуқароларга электрон воситалар ёрдамида хизмат кўрсатиш ҳамда давлат органлари фаолияти ҳақида фуқароларга ахборот беришни қўзда тутди. «Электрон бошқарув» тушунчаси 1990 йилларнинг бошида пайдо бўлган, лекин амалиётга 2000 йилларда татбиқ этилди. «Электрон бошқарув»нинг жорий этиш билан дастлаб АҚШ, Буюк Британия, Италия, Норвегия, Сингапур, Австралия каби мамлакатлар шуғулланган бўлса, бутунги кунда кўплаб давлатларда ушбу самарали тизим жорий этилган.

«Электрон бошқарув»нинг уч асосий тизими мавжуд бўлиб, булар ҳукумат ва аҳоли, ҳукумат ва бизнес, ҳукумат ва ҳукумат ўртасидаги муносабатлардир.

«Электрон бошқарув» тармоғининг ривожланиши, бир томондан, фуқаролар ҳамда давлат ҳокимияти ва бошқа руви органлари ўртасида ахборот административ жадаллаштиришга хизмат қилса, иккинчи томондан, ижтимоий-иқтисодий ривожланишга оид муҳим масалалар ечимига доир қарорлар қабул қилиш, мазкур қарорларнинг бажарилишини назорат этиш жараёнида жамоатчиликнинг фаол иштирокига ҳам ёрдам беради.

Давлат бошқарувида ахборот-коммуникация технологиялари имкониятларидан кенг фойдаланиш, яъни «электрон бошқарув» бутунги кунда кўплаб хорижий мамлакатлар аҳолисининг кундалик ҳаётига тобора кенгроқ жорий этилмоқда. Ҳозир дунё мамлакатларида реал кўрсаткичлардан ушбу тизим хизматларида айримлари қуйидагилардан иборат:

- солиқ декларацияларини тақдим этиш ва хусусий тўловларни (даромад солиғи, уй-жой солиғи, мулк солиғи ва ҳоказо) амалга ошириш;
- ижтимоий таъминот хизматларидан фойдаланиш, грантлар ва қарзлар олиш;
- фуқаролик ҳолатларининг турли далолатномаларини расмийлаштириш;
- шахсий ҳужжатларни расмийлаштириш;
- шикоят ва аризаларни қабул қилиш, юридик маслаҳатлар бериш хизматлари;
- янги иш ўринлари ва меҳнат биржасининг бошқа эълонлари;
- солиқни сақлаш тизими хизматлари (интерактив хизматлари, қабулга ёзиш ва ҳоказо);
- масофавий таълим;
- даромадлар ва дивидентлар тўғрисида ахборот ва маслаҳатлар олиш;
- кредитлар, имтиёзлар ва лицензияларни онлайн расмийлаштириш;
- ҳар хил бадалларни, комунал тўловларни тўлаш ва бошқалар.

Бул «электрон бошқарув» ёрдамида амалга оширилган айрим хизмат турлари, ҳоло, Амалда «электрон бошқарув»нинг имкониятлари чексиз бўлиб, бутунги кунда ривожланган мамлакатларда ахборот-коммуникация технологиялари ёрдамида мингдан ортиқ хизмат турлари кўрсатиб келинмоқда.

Ўзбекистон шаклланиётган глобал ахборот жамиятида муносиб ўринни эгаллашга интиломоқда. Ушбу мақсадларга эришиш учун мамлакат ҳукумати томонидан Ўзбекистонда ахборотлаштириш жараёнидаги фаолаштириш, замонавий ахборот-коммуникация технологияларини тез суръатларда ривожлантириш, уларни иқтисодиёт ва жамиятнинг барча соҳаларида жорий этиш ҳамда

фойдаланишнинг стратегик устуворликлари белгилаб олинган.

Аксарият ривожланаётган мамлакатлар қатори Ўзбекистонда ҳам «электрон бошқарув» жадаллик билан ривожланиб бормоқда. Буни халқаро миқёсда тайёрланган нуфузли ҳисоботлар ҳам яққол тасдиқлайди. Масалан, БМТ Иқтисодий ва Ижтимоий ривожлантириш Кенгашининг (UNDESA) «БМТнинг 2010 йилги «Электрон бошқарувга тайёргарлик: иқтисодий ва молиявий инқироз даврида ўсиш» деб номланган ҳисоботида БМТга аъзо 184 давлатнинг «электрон бошқарув»га тайёргарлик тўғрисидаги индекслари келтирилган бўлиб, унга кўра Ўзбекистон дунё рейтингидида ўз мавқеини 22-ўринга яхшилашга муваффақ бўлган.

Айниқса, «электрон қонунлар» деб аталадиган қонунларнинг қабул қилинганлиги фаол амалий кучга айланилганини эътироф этиш зарур. «Электрон рақамли имзо тўғрисида»ги, «Электрон рақамлар

айлиниши тўғрисида»ги, «Электрон тижорат тўғрисида»ги қонунлар шулар жумласидандир. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфратузилмани янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2009 йил 20 январдаги қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазиirlар Маҳкамасининг «Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат порталини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2007 йил 17 декабрга ва «Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат порталига ахборотларни тақдим этиш ва жойлаштириш тартиби тўғрисида»ги 2009 йил 21 апрелдаги қарорлари Интернет тармоғида Ўзбекистон Республикасининг Ҳукумат порталини ривожлантириш, унда жойлаштирилган ахборотларнинг ҳаққонийлиги, ахиллиги ва ўз вақтида тақдим этилишини таъминлашда муҳим рол ўйнамоқда.

Татқиқлаш жоизки, ҳокимият, бизнес ва аҳолининг ўзаро муносабатлари, яъни электрон бошқарув ҳақида гап борганда, лойиҳа ва дастурларнинг самарали бажарилиши устидан мониторинг қилиш имконияти ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бу борада Ўзбекистонда махсус индикатор ва индекслар тизими тобора шаклланиб бормоқда. Улардан, айниқса, ҳудудий субъектларда ахборотлаштириш ва «электрон бошқарув»ни ривожлантириш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳолатини мунтазам равишда мониторинг қилиш ва «электрон бошқарув» хизматларининг зарурлиги даражасини аниқлашда кенг фойдаланиш мумкин.

Умуман олганда, мамлакатимизда «электрон бошқарув» технологияларини тадбиқ этиш босқичма-босқич амалга оширилаётган бўлса-да, ҳали бу борада талай вазифалар турганлигини эътироф этиш зарур. Улар қаторида ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш дастурини изчил амалга ошириш, уларнинг норматив-ҳуқуқий базасини янада кенгайтириш, «электрон қонунлар»ни ижро этишга тўқсин-қили қилаётган муаммоларни аниқлаб, уларни ўз вақтида бартараф этиш, давлат хизматчилари ва аҳолини ўқитиш, малакасини ошириш юзасидан мақсадли тадбирларни кенгайтириш, самарадорлигини ошириш кабиларни алоҳида санаб ўтиш мумкин.

Истиқболда «электрон бошқарув»ни янада ривожлантириш давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг очиқ ва ошкоралигини оширишга ва улар устидан жамоатчилик назоратининг мустақамланишига хизмат қилади ҳамда кучли фуқаролик жамиятини шакллантиришга муносиб ҳисса бўлиб қўшилади.

Қ.ЖўРАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик
палатаси депутати,
А.АСЛАНОВ,
Тошкент молия институти магистранти.

Илмга интилом — саодат

< [1]

Ўтган давр мобайнида юртимизнинг шахар ва қишлоқларида 1 минг 335 та ўрта-махсус ўқув маскани қад ростлади. Бу даргоҳларда илм олган, касб ўрганган минглаб ёшлар бутунги кунда турли соҳаларда Ватанимиз тараққиётига хизмат қилмоқда. Жорий йилда мазкур ўқув даргоҳларини 353 минг 633 нафар ёш битириб, ўз соҳаларининг билимдон мутахассислари бўлишди.

Рақамлар ҳақиқатини сўзлайди. Шу маънода юқоридаги фикрларни давом эттириб, яна бир фикрни айтиб ўтмоқ жоиз. Замонавий технология, телекоммуникация, компьютерлаштириш ва сертификатлаш, мониторинг ўтказиш каби тушунчалар яқин ўтмишда бизнинг тасаввуримиздан анча олисда эди. Қувонарлиси, Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастурининг қабул қилиниши ва унинг ижросини таъминлаш асосида бу борада муайян ютуқлар қўлга киритилди. Ифтихор билан таъкидлаш кераки, бутун мамлакатимиздаги мавжуд ўрта-махсус ўқув юрларининг деярли барчаси замонавий технологиялар билан жиҳозланди, зарур ўқув қўлланмалари билан таъминланди, халқаро талабларга жавоб берадиган спорт-соғломлаштириш мажмуаларига эга бўлди.

Зотан, Президентимиз 2009 йилнинг асосий яқулилари ва 2010 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига баъиланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасида таъкидланганларидек, «Ўтган йили мамлакатимиз ҳаётида ҳақиқатан ҳам улкан тарихий аҳамиятга эга бўлган энг муҳим ижтимоий дастурлар — Қадрлар тайёрлаш миллий дастури ва Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастурининг ижроси амалда низоҳсига етказилди. 9 йиллик умумтаълим мактаб босқичини ва 3 йиллик ўрта махсус, касб-ҳунар таълим босқичини ўз ичига олган узлуqsиз яхлит таълим тизими яратилди». Энг муҳими, юртимизда ёшларга умумий таълим билан бирга, замонавий касб-ҳунаrlарга эга бўлиш имконини берадиган 12 йиллик таълим тизими жорий этилди.

Амалга оширилган кенг қамровли узлуqsиз таълим йўналишидаги ишлар ту-

файли мамлакатимизда интеллектуал билимга эга, XXI аср талабларига тўлиқ жавоб берадиган баркамол авлодни тарбиялаш учун барча зарур имконият ва шароитлар яратилди. Бу, тараққиётнинг тамалятоши мактабда қўйилиб, билим юртида мустақамланади, маҳаллада татбиқ этилади, деганидир. Зеро, оила ва маҳалладаги тарбия ёшларимизни мактабда қамолга етказди, касб-ҳунар коллежидаги таълим ҳунарга ошно этади. Бу даргоҳларда таълим-тарбия олиб шаклланган ёшларимиз Ватан тараққиётига хизмат қилмоқда.

Баркамол авлоднинг шундай вакилларида бири Ўзбекистон давлат шарқшунослик институтининг ёш олимаси Комила Ураева. У пойтахтимизнинг Яққасарой туманидаги Муқимий номидаги маҳаллада, олимлар оиласи — Равхат ва Илвиря Ураевлар хонадонида дунёга келди. Оила даврасида бўладиган суҳбатлар ёш Комилада илмга чанқоқлик туйғуси шаклланишида муҳим рол ўйнади.

Умумтаълим мактабини аъло баҳолар билан битирган Комила Тошкент давлат шарқшунослик институтига ўқишга кирди. Институтда хитой тилини ва иқтисодиётни пухта ўрганиш билан бирга, Осиё-Тинч океани минтақасида иқтисодий ривожланиш масалаларига доир адабиётларни ўқиш, изланишлар олиб борди. Албатта, унинг

бу соҳага жиддий қизиқишига, аввало, техника фани мутахассиси бўлган отаси ва педагогика фанлари номзоди бўлган онаси таянч бўлган бўлса, институтдаги устозлари Комилани доимо қўллаб-қувватлаб туришди. Айтиш жоизки, у аини пайтда ўз она тилидан ташқари рус, инглиз ва хитой тилларида ҳам эркин сўзлаша олади, инглиз тилидаги илмий мақолаларни тушуниб ўқийди.

2006 йили Комила учун омадди келди. Шу йили у Ўзбекистон Республикаси Президентининг истиқболли ёш педагог ва илмий кадрларнинг малакасини ошириш «Истеъдод» жамғармаси грантини қўлга киритиб, Шанхай университети (Хитой)да малака оширишга муваффақ бўлди.

— Ҳеч бир мамлакатда ёшларга биздагидек рахбарлик кўрсатилмайдми. Юртимизда қайси соҳани олиб қараманг, тадбиркорликми, фермерлик ҳаракатими ёки ҳунармандчиликми — барчасида ёшларга кенг имкониятлар яратилган. Мен каби ёшларнинг чет мамлакатларда давлат ҳисобидан таълим олиши, дунё кўриши, мақолалари чет эл оммавий ахборот воситаларида чоп этилиши бахтимиз қуланидан далолат. Шу боис, она-Ватанимизга хизмат қилиш, унинг гуллаб-яшнаши ва юксалишига ҳисса қўлиши бизнинг бурчимиздир, — дейди Комила.

К. Ураеванинг илмий фаолияти шаклланишида, унинг ёш олима сифатида воёга етишида устози, техника фанлари доктори, профессор Бахтиёр Турсуновнинг хизматлари катта. Устози кўмагида унинг мақолалари чет эл илмий журнал ва рисоаларида чоп этилди.

Ҳозир ёш олима Ўзбекистон давлат шарқшунослик институтининг хитой ва корейшунослик кафедрасида устози Г. Мелибоева раҳбарлигида «Жаҳон мамлакатларининг интеграциялашув жараёнида Хитой иқтисодий ривожланишининг муҳим омиллари» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилишга ҳозирлик кўрмоқда.

Бундан 20 йиллар муқаддам хорижда, масалан, Буюк Британия, Япония, АҚШ ёки Хитой олий ўқув юрларига тахсил олган, малака оширган ёшлар орасида юртимиз вакиллари бормиди? Очиги, бундайларни кундузи чироқ ёкиб ҳам топиб бўлмасди.

Бутун-чи! Мамлакатимизнинг исталган ҳудудида Комилага ўхшаган ёшларни учратиш мумкин. Бири Америкада ўқиб келган бўлса, бири Токиода, яна бири Хиндистонда малака ошириб келмоқда. Улар том маънода Ўзбекистоннинг интеллектуал билимга эга салохиятли фарзандлари.

Тўлқин РЎЗИЕВ,
«Mahalla» мухбири,
Суратда: К. Ураева.

ОИЛА — МАҲАЛЛА — МАКТАБ

Таълим самарадорлиги ҳамкорликда

Жондор туманидаги 3 — умумтаълим мактаби ҳудудида энг илгор таълим муассасаларидан бири. Ўтган ўқув йилида мактабнинг 5 нафар ўқувчиси фан олимпиадалари туман ва вилоят босқичларида қўлиб бўлгани, 12 нафари олий ўқув юртига қабул қилингани илм масканида таълим сифати ва самарадорлигига катта эътибор қаратилаётганидан далолат. Албатта, муваффақиятларда нафақат ўқув даргоҳининг, балки ота-оналар, маҳалла аҳлининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Ўқув маскани фаолиятини ўрганиш жараёнида бу ерда «Оила — маҳалла — мактаб» концепцияси асосида қўллаб-қувватлаш ишлари амалга оширилаётганига гувоҳ бўлдик.

«Самончуқ» маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Ҳоди Одинаев ва шу даргоҳдаги ота-оналар қўмитаси раиси Аҳмад Ғофуров мунтазам тарзда таълим муассасасининг моддий-техник базасини яхшилаш, ўқувчилар давоматини барқарорлаштириш, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзи, гнёҳурақликка қарши кураш мавзуларида учрашувлар ташкил этиб келади.

Айниқса, мактабда амалга оширилаётган кенг қўламадаги бунёдкорлик ишларига ҳомийларнинг жалб этилаётгани диққатга сазовор. Чунончи, жорий ўқув йилида ота-оналар қўмитаси ҳамда Ниёз Ниёзов, Карим Сатторов, Рустам Тошев сингари ҳомий фермерлар томонидан ажратилган 1,5 миллион сўмликдан зиёд маблағ эвазига мактаб таъмирланди, унинг иситиш тизими яхшиланди.

— Ёшлар бизнинг келажагимиз, — дейди Ҳ.Одинаев. — Шу боис, уларнинг қулай шароитларда таълим олишларига нафақат ўқитувчилар, балки ота-оналар, маҳалла аҳли ҳам масъуддир.

Ана шундай масъулиликни ҳис этган Ҳоди ака ҳар кун мактабга бир бор кириб ўтади. Мактаб директори Бахриддин Абдуллаев билан учрашиб, бу ердаги аҳволни ўрганади. Керак бўлса ҳомийларни жалб этиб, муаммоларни ечишга қўмаклашади. Шунингдек, маҳалла фаоллари ёрдамида ёшлар билан оила, кийиниш маданияти, ичкиликбозлик, қашандаликка қарши кураш мавзу-

ларида давра суҳбатлари ўтказилади.

— Фарзандларимизнинг бир сония ҳам вақти бекор ўтишига йўл қўймаётганимиз лозим, — дейди раис. — Бир гал одатимга кўра, хонадонлар, савдо шохобчаларини айланиб юриб маҳалла ҳудудидаги компьютерхонага кирсам, бир бола мактаб кийимида компьютер уйнаб ўтирибди. Уни эргаштириб мактабга бордим. Ўқитувчилари уни касал бўлиб, уйда ётган, деган ўйга боришибди. Ота-она эса ўғлим мактабда деб беҳавотир юришибди. Шу воқеадан сўнг мактабдаги ўқувчилар давомати масаласи жамоатчилик кенгаши назоратига олинди. Дарс вақтларида компьютер ўйинларини тўхтатиб қўйдик. Шу тариқа, «Оила — маҳалла — мактаб» концепцияси асосида талай ишларни амалга оширдик. Компьютер ўйинлари сингари қўл телефонларидан фойдаланишда ҳам маълум чековлар ўрнатилган.

— Шаҳарда ота-оналар фарзандларининг қўл телефонлари кўтариб юришларини уларни назорат қилишда қулай, деб изоҳлашади, — дейди мактаб директори Б.Абдуллаев. — Аммо қишлоқ маҳаллаларида эса бола фақат ота-отанининг эмас, бутун маҳалланинг назоратига бўлади. Демокриманки, бу ерда ҳамма бир-бирини танийди. Мактабимизда бир қоида бор: қўл телефонидан фойдаланиб дарста халақит берган ўқувчининг дастлаб ота-онаси чақирилади. Агар бу ҳолат иккинчи марта қайтарилса, маҳалла мажлисида муҳокама қилиниб, ота-онаси қаттиқ огоҳлантирилади.

Ҳақиқатан, «Самончуқ» маҳалла фуқаролар йиғинида «Оила — маҳалла — мактаб» ҳамкорлигининг яхши йўлга қўйилганлиги натижасида ёшлар ўртасида кейинги икки-уч йилда бирор марта ҳам ҳуқуқбузарлик ҳолатлари содир этилмаган. Тартиб-интизомга риоя қилингани таълим самарадорлигининг асосий омилити на бўлиб қолмай, маҳаллада ташаббускор, шижоатли, билимли ва ҳунари ёшлар сафининг орттишига хизмат қилмоқда.

Ақбар РУСТАМОВ,
«Mahalla» мухбири.

БУГУННИНГ ГАПИ

Соғлом маънавий муҳит

ёшлар тарбиясидаги энг муҳим мезон

Халқимиз азалдан фарзандига бахт тилаб дуога қўл очганда, унинг солиҳ ва баркамол бўлишини Яратгандан сўрайди. Ёшлар онгини заҳарлашга қаратилган турли таҳдидлар, маънавий хуружлар авж олган бутунги мураккаб шароитда фақат дуонинг етарли эмаслигини, ҳушёрлик ва эҳтиёткорлик зарурлигини барчамиз дилдан ҳис этаятимиз. Чунки «оммавий маданият» никоби остида ёшлар қалбига чуқурроқ киришга, улар маънавиятини заҳарлашга уринаётган «қуч»лар кишини ташвишга солмай қўймайди.

Юртбошимизнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» асарида асосий эътибор ана шундай маънавий таҳдидлардан ёшларни асраш масаласига қаратилган. Дарҳақиқат, инсон маънавияти қанчалик юксак бўлса, у енгилмас кучга айланади, маънавият қанчалик заифлашса, инсон куч-қудрати ҳам шунчалик пасайиб боради. Шу жиҳатдан, таълим-тарбияни кучайтириш ва бу масалага катта эътибор билан қараш бутуннинг устувор вазифаларидан биридир.

Мамлакатимизда бу долзарб масала юзасидан амалга оширилиши зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Шу ўринда таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон «Маҳалла» хайрия жамғармасининг аини шу йўналишда олиб бораётган ишлари диққатга молик. Жамғарманинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлиmlари, шаҳар ва туманлар бўлиmlлари бошқарувлари ҳамда маҳалла фуқаролар йиғинлари томонидан ёшлар ўртасида маънавий-маърифий тарғиботни кучайтиришга доир қатор амалий ишларга қўл урилоқда. Жумладан, «Баркамол авлод йили» Давлат дастурининг ижтимоий-сиёсий, маънавий аҳамияти ҳақида маҳаллаларда давра суҳбатлари, мулоқотлар ва бошқа хил тадбирлар ташкил этилиб, уларда 314 минг нафарга яқин фуқаро иштирок этди. Шунинг ярмидан кўпи ёшлардир. Бундан таш-

қари, миллий истиқлол ғоясининг тарғиботига онд 8553 та, ижтимоий, маънавий муҳитни соғломлаштириш ва диний ақидапарастлик имлатарининг моҳиятини очиб берувчи 8752 та, миллий урф-одатлар ва қадриятлар, тўй ва маросимларни замон талабига жавоб берадиган тарзда ихчам ҳамда тежамкорлик билан ўтказиш бўйича 7908 марта тушунтириш, тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилди. Андижон вилоятдаги 861 маҳаллада ушбу мавзуда «Маънавият соати» машғулотлари ўтказилиб, тадбирларга 116 минг нафар киши жалб қилинди. Ҳарбий хизматга чақирилган ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга доир 3087 та, фуқароларнинг маънавий-маърифий ва ҳуқуқий онгини оширишга қаратилган 7325 та, маҳаллаларда жазо муддатини ўтаб келган шахсларда ижтимоий ҳаётга қайтиш қўникмаларини ҳосил қилишга қаратилган 2497 та, миллий-маданий марказлар билан 884 та, ёшларни касб-ҳунарга йўналтириш юзасидан 2688 та тадбир ташкил этилди.

Оилада ота-она маънавий етук бўлиб, глобал жараёнларнинг мазмун-моҳиятини яхши англаса, фарзандлар истиқболига тўсиқ бўлувчи хавф-хатар ҳам қамаяди. Республикамиздаги барча фуқаролар йиғинларида ота-оналар ўртасида мафқуравий, ғоявий ва ахборот хуружларининг салбий оқибатларини тўғрисида мунтазам тарғибот ишларини олиб бориш йўлга қўйилган бўлиб, маҳаллалардаги ёшлар ўртасида 324 дан ортиқ тадбир, давра суҳбатлари ва мулоқотлар ўтказилди ҳамда ўтказилмоқда.

Жамғарманинг ҳудудий бўлими ва бўлини бошқарувлари томонидан жорий йилнинг ўтган февраль-март ойларида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 1 майдаги «Ижтимоий-маънавий муҳитни янада соғломлаштириш, диний ақидапарастлик ва миссонерлиқнинг олдини олиш борасидаги ишларнинг самарадорлигини янада оширишга қаратилган чора-тад-

бирлар Дастури» ижроси юзасидан ҳудудларда учрашув ва давра суҳбатлари ташкил этилди. Жумладан, Фарғона, Андижон, Наманган, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида Вазирлар Маҳкамаси ҳўзурдаги Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон Мусулмонлари идораси, Тошкент Исоом университети, ўрта махсус касб-ҳунар маркази вакилларида иборат гуруҳлар иштирокида қишлоқ фуқаролар йиғинлари, лицей ва коллежларда диний экстремизм муаммоларига бағишланган учрашувлар ўтказилди. Суҳбат ва савол-жавоб тариқасида ўтган бу тадбирлар сўнггида кишиларни ҳушёрликка даъват этувчи, маънавий таҳдидлардан огоҳ қилувчи, диний-экстремистик оқимларни фош этувчи фильмлар кўрсатилди.

Ўтказилган мулоқот-учрашувларда миллий маънавиятимизнинг мазмун-моҳияти, унинг қадимий илдизлари, ноёб ва бетакрор намуналари, бутунги кундаги ривожланиш тамойиллари ҳақида сўз юритилиб, давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, кенг қўламаи ислохотларнинг моҳияти, қабул қилинган қонун ҳужжатлари апрофлиқа шарҳланди, тушунтириш ишлари олиб борилди.

Халқимиз фарзанд тарбиясига азалдан ҳаёт-мамат масаласи сифатида ёндашади. Бола тарбияси фақат оилавий масалагина бўлиб қолмай, маҳалла, қаму қариндошлар, ён-атрофидаги инсонлар учун ҳам муҳим вазифа саналган. Бу аянча «Бир болага етти маҳалла ота-она», «Маҳаллам — ҳам отанг, ҳам онанг» каби мақолларда ўз ифодасини топтиган. Донишмандларимиздан бири: бадахлоқ болани етиштирган одам жамиятга хизмат эмас, балки душманлик қилган бўлади, деб таъкидлаганди. Шундай экан, фарзандлар келажагига бепарқ қарамаслик, уларнинг баркамол инсонлар бўлиб воёга етишишлари учун соғлом маънавий муҳит яратиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Юлдуз ҲОЖИЕВА,
«Mahalla» мухбири.

ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ

Мактаб ёнидаги дўкон

болалар тарбиясига салбий таъсир кўрсатадими?

Турсуной опа кечқурун ўғлининг дарсларини қандай тайёрлаганини текшириш мақсадида унинг китоб-дафтарга тўла сумкасини очаркан, бир ҳовуч пуста пўчоқлари, конфет қоғозлари ва сигаретта кўзи тушди.

— Жамшид, бу ёққа қара, — дея ўғлини чақирди Турсуной опа.

— Лаббай, — дея Жамшид кўшни хонадан чиқиб келди.

— Булар нима? Сен ҳали сигарет чекадиган бўлдингми? Шу ниятда сени катта қилдимми? Қаердан олдинг бунни?

Онасининг саволларини эшитиб ва қўлидаги сигаретни кўриб Жамшид қаловланиб қолди.

— Мактабимиз ёнидаги дўкондан олгандим... Лекин сигарет чекканим йўқ, Уни менга сотувчи опа қайтишга берди.

Турсуной опа ўғлини койиди. Кайфияти бузилиб туни билан ухлай олмади. Эрталаб режалаштирган ишларини бир чеккага суриб, ўғли таълим олаётган мактабга йўл олди. Синф раҳбарининг ўғлининг ўқиши, машғулотларга қатнашиши, дарсларни ўзлаштиришини сўради. Ундан ижобий жавоб олгач, мактаб директорининг қабулига кирди. Бўлган воқеани директорга тушунтириб, мактаб ёнида сотувчилик билан шуғулланаётган "ишбилармон"ларни назорат қилиш кераклигини айтди. Сўнг мактабдан чиқиб, ўзи истиқомат қиладиган «Тараққиёт» маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Назира Дувлаевага учрашди. Опа раисга ҳам вазиятни тушунтирди. Н.Дувлаева унга фуқаролар йиғини ҳам бу масалага бефарқ эмаслигини, таълим муассасаси билан ҳамкорликда муаммони ҳал этишини айтди.

«Тараққиёт» маҳалласи Гулистон шаҳрининг марказида жойлашган энг гавжум фуқаролар йиғини саналади. Ҳақиқатан ҳам ҳудуддаги 5-мактаб ёнидаги йўлакчада бир эмас, учта ноқонуний савдо шохобчаси ва бир нечта тургун савдо тармоқлари фаолият кўрсатмоқда. Н.Дувлаева маслаҳатлаштиш учун профилактика инспектори ва «Маҳалла»

посбони жамоат тузилмаси сардорини ҳўзурига чорлади. Биргаликда мактаб сари йўл олишди. Ташриф сабабини директорга тушунтиргач, ноқонуний савдо юриётганлар билан суҳбат ўтказишни келишиб олишди. Танаффус бўлгани учун болалар сотувчилар аτροφини ўраб олишган экан. Қўли қўлга тегмай савдо қиладиган Шура, Инобат ва Шоира исмли аёлларнинг савдосини бир зум кузатишди. Сўнг бу савдо тўхтатилди.

— Биз масаҳатчи, профилактика назоратчиси, посбонлар ҳамда маҳалла фаоллари билан доимий равишда бундай ноқонуний «савдогар»ларнинг фаолиятини кузатиб бормоқдамиз. Улар устидан жамоатчилик назорати ҳам ўрнатилди. Албатта, улар томонидан сотилаётган турли махсулотлар, аввало сифатсиз эканигини, турли тамаки махсулотлари эса фарзандларимиз тарбиясига ҳам салбий таъсир қилишини ўзлари англамоқликлари лозим. Биз маҳалла фаоллари бундай сотувчи опалар учун маънавий-маърифий тадбирлар ўтказишни ҳам режалаштирганимиз, — дейди йиғин раиси Назира Дувлаева.

Таъкидлаш кераки, сўнгги йилларда баъзи бир тадбиркорлар даромад олишда таълим муассасалари яқинида савдо шохобчалари очиб олишмоқда. Масалан, текширишлар жараёнида Сирдарё вилоятида 298 та мактаб, 48 та коллеж, 4 та академик лицей, 6 та махсус ихтисос-

лашган мактаб интернат, 197 та болалар боғчаси мавжуд бўлиб, уларнинг ёнида камида иккитадан савдо шохобчаси фаолият кўрсатаётганлиги аниқланган.

— Таълим муассасалари ёнидаги савдо шохобчалари фаолиятини ўрганиб, уларни тартибга солиш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда, — дейди «Маҳалла» жамғармаси Сирдарё вилояти бўлими бош мутахассиси Сайёра Ўдаева. — Бу тадбирларга вилоятдаги мавжуд 650 та қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғини раиси ва масаҳатчилари, профилактика инспекторлари, давлат солиқ инспекцияси нозирлари, маҳалла посбонлари жалб қилинган. Тадбиркорлар фаолиятини ўрганиш жараёнида уларнинг аксарияти давлат рўйхатидан ўтмаганлиги аниқланди. Сотилаётган махсулотлар сифатсизлиги, қолаверса, турли тамаки махсулотлари мактаб ўқувчилари тарбиясига салбий таъсир кўрсатаётгани маълум бўлди. Ҳозир уларга нисбатан тегишли чоралар кўриляпти.

Ҳа, бутун ёшларнинг чуқур билим олишига салбий таъсир кўрсатувчи омилларни аниқлаш фақат таълим муассасаларининг эмас, балки ҳар бир фуқароннинг бурчидир. Зеро, жисмонан ва маънан баркамол авлод эртанги фаровон ва бахтли ҳаётимизнинг давомчиларидир.

Тошўлат ҲАЙИТБОВЕ,
«Mahalla» мухбири.

Савоб ишнинг салмоғи

Савоб ишга қўл урган киши бундай ишлар доимо чин кўнгилдан амалга оширилгани ва ҳар ким ҳар кун қилиши лозим бўлгани учун унинг салмоғи катта-кичиклигини ўйлаб ўтирмайди.

Шу ўринда таъкидлашни истардимки, савоб ва эзгу ишлар маҳалла фуқаролар йиғинларида ҳар кун қилинади. Чунончи, уришиб қолган қўшнилари яраштириш, ажралишга келиб қолган онлани муроасага келтириш, кам таъминланган оилаларга кўмак бериш, бошига ташвиш тушган инсонларга ёрдам қўлини чўзиш, ёлғиз қарияларнинг ҳолидан хабар олиш каби инсоний муомала-муносабатлар ҳам савоб ишлар сирасидан бўлиб, бу, аслида, маҳалла фуқаролар йиғинлари ходимларининг қўдалик юмушларидандир.

Чилонзор туманидаги «Шараф» маҳалласида 1379 та хонадонда беш мингта яқин аҳоли яшайди. Биз фуқаролар йиғини ходимлари маҳалла аҳлининг тинч, аҳил яшати, тўйларни ихчам, исрофгарчиликсиз ўтказиш, вояга етмаган фарзандларимизни турли тўғарақларга жалб қилиш, аҳолининг ҳуқуқий, тиббий маданиятини, маданий саводхонлигини ошириш борасида имкон қадар турли учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказиб келаямиз.

Наврўз — меҳр-саховат байрами. Ўтган йили Наврўз байрамида 23-меҳрибонлик уйдан 40 нафар болани тадбирга тақлиф этиб, меҳмон қилиб, ўйин-чоқлар ва турли-туман ширинликлар сова қилган эдик. Бу йил ҳам шу анъанани давом эттирган ҳолда, маҳалла аҳли байрамни шоду хуррамлик билан нишонлади. «Дилбар» тўйхонасида 150 кишилик байрам дастурхони атрофида ёш қари, кам таъминланган оила аъзолари жам бўлишди: баҳор таомлари билан безалган дастурхонга ош тортидди, дилдан

Маслаҳатчилар гурунги

суҳбат қуриди. Шу кунга кам таъминланган 2 та оиланинг фарзандлари — Исмоилжон ва Абдураззоқнинг суннат тўйларини ўтказдик. Хатна тўйи билан боғлиқ барча харажатлари маҳалла фуқаролар йиғини ўз зиммасига олди.

Ёрдамга муҳтож кишиларга моддий ва маънавий кўмак бериш доимий вазифамиздир. Ногиронлар аравачиси бузилиб, яроқсиз ҳолга келиб қолган болалиқдан ногирон Элворт Якубовга янги аравача сова қилганимизда севинчдан унинг кекса онаси Фариди опанинг кўзларига ёш келди. Овир дардга чалинган яна бир беморнинг соғлигини тиклаш учун мутасадди ташкилотлардан ёрдам сўраб, ҳомилар топиб бириктирдик. Натижада беморнинг аҳоли анча яхшиланди... Бундай мисоллар маҳалламиз ҳаётида оз эмас. Аммо дилни хира қиладиган кўнгилсизликлардан ҳам кўз юмомаймиз.

Яқинда Фарғона вилоятдан бир аёл олтига боласи билан келиб, маҳалламиздаги уйлاردан бирини ижарага олган ва

тирикчилик учун бозорда ишлаб бошлаган. Уй эгалари ижара пулини тўлай олмагани учун уларни уйдан чиқариб юборган. Аёл эса кичити беш ёшда, каттаси 16 ёшлар атрофида бўлган болалари билан кўчада қолган. Бундан хабар топиб уларни маҳалла идорасига чақиртирдик. Суҳбат давомида аёл турмуш ўртоғидан ажралиб болалари билан Тошкентга келганини, уйига қайтишни истамаслигини айтди. Туман хотин-қизлар кўмитаси раиси ҳамда вояга етмаганлар комиссияси котиби билан биргаликда масалага ойдинлик киритиш мақсадида зудлик билан аёлнинг эрини чақиртирдик. Эри болаларини таъминлашга қурб етишини айтиб, уларни уйига олиб кетди. Орадан беш ой ўтиб, ўша аёлни яна маҳалламизда учратдим. Саббини сўрасам, ўзим пул топиб болаларини боқиб оламан, деган жавобни олдим. Маҳалла фуқаролари билан биргаликда аёлга: «Болаларингиз олтига бўлгунча яшабсиз, ҳар ҳолда рўзгорининг аччиқ-чучугини бирга тотибсизу, нега

улар буй етганда муроа қилолмайсиз? Отасидан айрилиб дарбадар юрган фарзандларингиз тарбияси осонмас, сабрсизлик ўзингизга қийинчилик келтиради. Ҳали ҳам ортингизга қайтишингиз маъқул. Ахир, болаларингизнинг отаси сизларни таъминлашга ваъда берди-ку. Ўзингиз раҳм қилмасангиз ҳам фарзандларингиз келажагини ўйланг», дея ётиги билан тушунтиришга ҳаракат қилдик. Ўшандан сўнг аёл болалари билан қишлоғига қайтиб кетди.

Ҳа, маҳаллани кичик Ватанга қиёслашлари бежиз эмас. Шундай экан, ҳаётда учраб турадиган турли кўнгилсизликларнинг олдини олиш, маҳаллани ҳамма хавас қиладиган гўшага айлантириш унда яшаётган ёш-қарига боғлиқ. Зеро, маҳаллаларнинг ободлиги ва осийишталлиги Ватанимиз осийишталлигига ободлигидан далолат.

Комила НАЗАРМАТОВА,
Чилонзор туманидаги
«Шараф» маҳалласи маслаҳатчиси.

КЎРИК-ТАНЛОВЛАР

Нафосатнинг нафис кашталари

МУСТАҚИЛЛИК туфайли халқимизнинг анъанавий ва маънавий маданияти, урф-одатларини эъзозлаб, уларни чуқур ўрганган ҳолда, нозик сирларини авлоддан-авлодга етказиш учун катта имкониятлар яратилди. Юртимизда миллий қадриятларимиз, қадимий, гўзал анъаналаримизни қайта тиклаш ва янада ривожлантиришга жиддий эътибор қаратиляпти.

Ўзбек миллий каштачилиги амалий санъатнинг энг қадимий турларидан бўлиб, у халқнинг ўз турмушини гўзал қилиш истаги сифатида юзага келган. Ўзбек каштачилиги нафақат мамлакатимизда, балки чет элларда ҳам шухрат қозонган. Қизу жувонларнинг нозик кўларига жило топан сўзана, зардевор, гулқўрпа, чойшаб, дўшпаир Германия, Бельгия, АҚШ, Ҳиндистон каби хорижий мамлакатларда машхур.

Қадимги анъаналарга қўра, ўзбек қизлари, яъни бўлажак келинлар сепларни учун ҳар хил каштачилик буюмларини тайёрлашлари урф бўлган. Кашталар қанчалик нозик, чиройли бўлса, шунчалик юқори баҳоланган. Табиат гўзаллигини қўл меҳнатига кўз нури ила матоларда акс эттиришни момоларимиз, оналаримиз кейинги авлодга мерос қолдиришган. Қувонарли жиҳати шундаки, бутун ана шу мактабнинг давомчилари — аждролари хуналарини давом эттириш билан чеканиб қолмай, ўзлари ҳам устоз мактабига етишиб, шоғирлар тайёрлаб келиляпти.

Бутунни қўнда нодир санъат даражасига кўтарилган, миллий анъаналаримизни ўзда акс эттирган каштачилик хунарини пухта эгалаган Нафосат

Очилова ўтган йили ўзининг чиройли, бежирим кашталари билан «Ташаббус—2009» республика кўрик-танловида иштирок этиб, Қашқадарё вилояти бўйича биринчи ўринни қўлга киритди. Республикада эса рағбатлантирувчи мукофотга сазовор бўлди. Шунингдек, у «Қўли гулдор ўзбек аёли» республика кўрик-танлови ҳамда миллий анъаналаримиз акс эттирилган қатор кўргазма ва фестивалларда қатнашиб, ўзи яратган каштачилик намуналарини намойиш этмоқда.

Китоб туманидаги «Қорапоча» маҳалласида истикомат қилувчи Нафосат дастлаб бу хунарни онасидан ўрганиб, ҳозир мустақил фаолият бошлади ва бу борада анча-мунча ютуқларга ҳам эришди.

— Бу хунарсизга момомиздан мерос, — дейди Нафосат. — Онам ҳам моҳир каштачи. Мен ҳам ана шу хунарни асраб-авайлаб ўрганиб келаяман. Танлаган хунаримдан хурсандман. Энди шоғирларим ҳам бор.

Беш йилдирки, Нафосат нафис хунарининг янги қирраларини ўрганаётир. Баркамол авлод йилида миллий анъаналаримизни давом эттириб, янги-янги услубда кашталар тикиш ниятида. Ёш каштачи яратётган санъат асарлари исмига монанд нафис ва бетакорлиги, нозиклиги, жилодорлиги билан санъат ошуфталарини бефарқ қолдирмайди. Нафосатнинг келажақда каштачилик бўйича ўзига хос мактаб яратишига, халқимизнинг қадимий анъаналарини тиклашга муносабат ҳисса қўлишига отанаси, маҳалладошлари ишонишди.

Қўлдан келтирилган

ИБРАТ КЎЗГУСИ

Ижодда ҳам, ҳаётда ҳам жонкуяр

ҚАШҚАДАРЁЛИК журналист Сайёра Зоирова ижодида маҳалла, оила, фарзанд тарбияси каби масалалар етакчи мавзулар. Сайёра опанинг фикрича, ким бўлишдан қатъи назар, ҳоҳ эркак, ҳоҳ аёл бўлсин, оила ва фарзанд олдига бирдек масъулият ҳис этиши шарт.

Журналистнинг оилавий моҳаролар, уларни бартараф этиш йўллари ҳақидаги ўнлаб мақолалари жамоатчилик томонидан кўп бора эътироф этилган. Бир қатор кўрик-танловларда фойиб бўлган.

Эсимда, бир пайтлар «Қашқадарё» газетасида эълон қилинган «Одамнинг юраги» мақоласи яхшигина шов-шувга сабаб бўлганди. У вақт биз талаба эдик. Ўша пайтдаёқ опа билан танишмиш истаги туилганди менда. Вилоят хотин-қизларининг «Нафосат» газетаси меҳнатқаш, тиним билмас журналисти янада тоблади. Истеъдодининг очилмаган қирраларини намойиш этиш учун имкониятлар берди. Ҳозир у му-

ҳаррилик қилаётган маскур нашр хотин-қизларнинг сеvimли газетаси саналади. Унда босилаётган турли мавзу ва жанрлардаги мақолалар муштарийларни ўйга толдиради, муҳокама ва мушоҳадага чорлайди.

Сайёра опа жамоатчилик ишларида ҳам фаол. У узок йиллар Қарши шаҳридаги «Чармпар» фуқаролар йиғини раиси бўлиб фаолият юритди, чин дилдан, меҳрини бериб ишлади.

Бир кун «Чармпар» маҳалласи идорасига бориб қолдим. Ичкарида маҳаллада истикомат қилувчи бир аёл келини билан муроа қилолмай, уни уйига жўнатиб юбориш масаласи муҳокама қилинаётган экан.

— Биз катталар фарзандларимизга ҳар томонлама ибрат бўлмоғимиз керак, — дейди Сайёра опа. — Эндигина рўзгор қуриб, мустақил ҳаётга қадам ташлаётган ёшларга сал барикентроқ бўлайлик. Сизларни йиғишдан мақсад ҳам шу. Фалончи опамиз келинини онасиникига жўнатиб юбориб-

ди. Бу бизнинг маҳалламиз шаънига доғ. Маҳаллада шунча нуруний отахону онахонлар яшасаю, бир ёш оила уларнинг кўз ўнгига бузилиб кетса, уят эмасми? Менимча, қайнана келинига ўз қизидек муомала қилганида, шунча галва бўлмасди. Шу бугунқоқ икки қўданикига бориб вазиятни ўрганайлик. Айб кимда бўлса кечирим сўрасин, айбисиз кечирсин...

Хуллас, маҳалла фаоллари, оқсоқоллар аралашуви билан муаммо барҳам топди. Қайнана ҳам, келин ҳам бир-бирини кечириб, сўради. Бутун икки ёш тинч-тотув турмуш кечирляпти.

— Уни ҳамма танийди. Чунки у маҳалла жонкуяри сифатида ҳам кўпчиликка ибрат бўлгулик фаолият кўрсатди, — дейди «Қарликбоғот» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Гулчехра Пиримқулова. — Энг қувонарлиси, у маҳалладаги юмушларини газетадаги фаолияти билан қўшиб олиб борди. Шахсан ўзим ундан

кўп нарсани ўргандим.

Яқинда Сайёра опанинг «Яхшиларни кўп дунё» номи тўлаими босилиб чиқди. Китобдан ўрин олган ҳикоя, қатра ва бадиалар ўқувчини бефарқ қолдирмайди, қажрамонларнинг ҳаммаси ҳаётда бор одамлар. Муаллиф қўдалик ҳаётда, кўп йиллик журналистик фаолияти давомида улар билан учрашган, суҳбатлашган.

— Биз глобаллашув, «оммавий маданият» каби иллатлар бостириб келаётган, ўргимчак турли каби ёшларимиз онгини эгалашга уринаётган бир даврда яшляпмиз, — дейди Сайёра опа. — Бундай пайтда маҳалланинг, оиланинг, мактабнинг масъулияти, вазифалари янада ортади. Чунки улар бевосита ёшлар тарбияси билан шуғулланидиган дароҳ. Мен мақолаларим орқали ёшларимиз онгига озгина бўлса-да ижобий таъсир қилаётган бўлсам, ўзимни бахтли ҳисоблайман...

Илҳом КАРОМОВ

ҚУЛАЙЛИК

Самарқанд шаҳридаги 10-сонли поликлиниканинг «Саид» маҳалласидаги филиали шифокори Кубаро Аббосова беморни кўздан кечирмоқда.

САМАРҚАНД шаҳридаги «Саид» маҳалласи аҳли қадимдан санъат, маданият ва маънавиятга алоҳида эътибор қаратгани учун, маҳалладошлар ўртасида иноқлик, ўзаро хурмат ҳамisha барқарор бўлиб келган. Бир-бирларига ёрдам кўрсатиш, яхши-ёмон қунарда елкадош бўлиш, маҳалла кўчаларини, хонадонларни тоза-озода, обод сақлаш улар учун қўлтув аънаа саналади.

— Маҳалламизда миллий қадриятларга алоҳида эътибор берилади. Урф-одатларимиз, анъаналаримизни асраб-авайлаш билан бирга уларни бойитиш,

айниқса, ёшларимиз онгига чуқур сингдириш борасида ҳам ибратли ишларни олиб борапмиз. Айниқса, байрам ҳамда тўй-маросимларини ихчам ва чиройли қилиб ўтказяпмиз, — дейди «Саид» маҳалласи раиси Мўмин Мўхсинов.

Аҳолига қўлайлик яратиш мақсадида маҳалла биносига шахар 10-поликлиниксининг филиали очилган. Шунингдек, маҳалла ҳудудига «АКФА» цехининг ишга туширилиши аҳолини иш ўринлари билан таъминлашга қўл келаяптир. Бу каби ижобий ишлар маҳалла аҳлининг ғайратига ғайрат, кучига куч қўшмоқда.

ОИЛА ТИЛСИМИ

Қиз ҳусни одобу ахлоқида

Ҳар бир вояга етган қиз севган йиғити билан турмуш қуриб, солиҳ фарзандлар тарбиялашни орзу қилади. Лекин ҳаётнинг ўзига хос синовлари бор. Турмушга чиқаётган қизлар буни ҳеч қачон унутмаслиги лозим. Шу боис, ўзбек оилаларида қизларни турмушга беришдан олдин уни мустақил ҳаётга тайёрлашга алоҳида эътибор қаратишди. Бунда оиланинг, тўғрироғи, онанинг ўрни жуда муҳим. Чунки уйда қиз кўпроқ онаси билан сирдош бўлади. Қалбиди яширин сирларни ҳам онасига айтади. Бундан ташқари, у уй тутшини, катталар, ён-атрофдагилар билан муносабатни, мулоқотни ва бошқа юмушларини онасидан ўрганади. Таъбир жоиз бўлса, онасига тақдир қилиб вояга етади. Хуллас, она қиз учун кўзгу вазифасини ўтайди. Бекорга халқимиз: «Онасини кўриб, қизини ол», демаган.

Оналар ёшларидан қизига мустақил оила қуриб, бошқа бир хонадонга фарзанд бўлиб боришини тез-тез эслатиб туришни лозим. Шунда қиз бола ўзини мустақил ҳаётга тайёрлаб боради. Айтиш жоизки, қизлар гўзал ҳуқли ҳамда яхши муомалани бўлиш учун, энг аввало, ҳар қандай шароитда ва жойда ўзини тутти билмши керак. Озгина келган гапни ўйлабсиздан айтиш, беттачопарлик одобсизлик саналади. Айниқса, қиз

боланинг шаниллаб гапириши, бўлар-бўлмас гапларга аралашуши уят ҳисобланади.

Маҳалла-қўйда, тўта маъракаларда, бошқа давраларда чакқон ва эғил бўлиш, сидқидилдан хизмат қилиш қиз болага жуда ярашади. Ҳамма унинг меҳнатсеварлигини кузатади, шу қиз менинг келиним бўлсайди, деб ҳавас қилади.

Қиз бола эл ичиди ўзини ортиқча ясама гўзал қилиб кўрсатишга уринмаслиги, юз-қўлини ҳар хил бўёқлар билан чаглаб ташламаслиги ҳам унинг ҳаё-ибоси белгисидир. Шу билан бирга, ўзига эътибор бермаслик ҳам қиз болага хос хислат эмас. У доимо ораста кийилиниш, кийими тоза, дазмолланган, қаду қоматига мос, ўзига ярашадиган бўлиши лозим. Қиз бола гапиратганда лаблари нозик гул япроғини эслатса, тишлари садафдек оппоқ бўлса, унинг гўзаллигига гўзаллик қўшилиди.

Оналар қизларига ёшларидан бичиштиқини ўргатишни лозим. Келажақда оилада майда-чуйда нарсаларни ўзи бичиб, ўзи тикидиган қиз бахтли бўлади. Ёшларига чеварлик касбини пухта эгалаган қизлар келгусида оиласига моддий ёрдам беради.

Пазандалик қиз боланинг борган жойида униб-ўсиб кетиши учун асосий омилдир. Уйда бор нарсалардан ширин таомлар пишириш уй бекасининг пазандалигини

кўрсатади. Кўп ҳолларда ёшлар орасидаги келишмовчиликларнинг келиб чиқишига, баъзи ёш оилаларнинг бузилишига онада аёлнинг ҳуқуқсизлиги ва таом тайёрлаш билмаслиги сабаб бўлади.

Батъан бой оиланинг қизи камбағалроқ оиланинг ўлигига кўнгул қўяди. У ўша уйга келин бўлиб боргач, янги оиллага мослаша олмай қийналади. Шундай экан, ота-она қанчалик бой ва бадавлат бўлмасин, қизига ҳам харажат қилиб, ширин таомлар пиширишни, оддий матолардан кийим кийишни ўргатиш шарт. Ортиқча тақинчоқлар, тилла буюмлар тақинш ҳам тақабурлик белгиси. Ҳар қандай тақинчоқ, зару тиллолар қиз болани гўзал ахлоқ каби безай олмайди.

Ҳар бир қиз келгусида она бўлади. Она бўлиш эса шарафли вазифа. Шу боис, қизлар вояга етган сари оналар унга бола тарбияси, чақалқон парварши қилиш сирларини ўргатиб бориш мақсада мувофиқдир. Қиз боланинг ўзи ҳам шу соҳага оид китобларни мутлоа қилиши, момоларимиз маслаҳатларига қўлоқ солиши шарт. Кейинги пайтларда келинларнинг болалар тарбиясига тайёр эмаслиги, фарзанд туғилгач, унга қарай олмаётгани ҳам айрим муаммоларни келтириб чиқармоқда.

Шунингдек, айташ керакики, ўзбек оилаларида турмуш ўрғонидаги хурматини жойига

қўйиш келиннинг асосий вазифаси ҳисобланади. Зеро, эркак оила бошлиғи. Аёлларнинг ҳуқуқларини ҳеч қачин билган ҳолда айтиш лозимки, келин эри билан ҳуқуқ, ўрин талашмаслиги лозим. Иболи, ҳаёли аёлнинг хурматини эри шундай ҳам жойига қўяди.

Айрим пайтларда кекса қайната ёки қайнана бирор нарсадан асаби бузилиб ўзини тутумлай қилиш, келинга аччиқ гап айтиб юбориши мумкин. Шундай пайтларда келин бир гапдан қолгани маъқул. Аччиқ гап айтган қайната ёки қайнана кейинчалик ҳовуридан тушиб, қилишдан афсусланиши аниқ.

Оилада бўлиб турадиган гап-сўзларни ота-онасига, қўни-қўшниларга етказиш яхшиликка олиб келмайди. Бу салбий одат оила тинчлигига раҳна солади, ҳатто ширин турмушнинг бузилишига сабаб бўлиши ҳам мумкин.

Халқимизда: «Яхши қиз маҳалласидан чиқмайди», деган гап бор. Ҳақиқатан ҳам яхши оилада ўсган ҳаёли, иболи қизнинг том маънода харидори кўп бўлади. Ҳамма шу қиз келини бўлишини истади. Шундай экан, қизларимиз доимо мустақил ҳаётга ўзини тайёрлаб, келинлик сир-асрорларини ўрганиб боришлари лозим.

Шаҳноза МАЖИДОВА,

Тошкент Кимё-технология институтига ўқитувчиси.

К. ҚОДИРОВ

Эҳтиром ва эътибор ифодаси

< [1]

Маълумки, мамлакатимиздаги мавжуд спорт иншоотларида, мактабларида 10 мингдан зиёд спорт мураббийлари фаолият юритишади. Уларнинг 20 фоизи, яъни 2 минг нафарга яқинини хотин-қизлар ташкил этади. Ушбу қарорнинг қабул қилиниши эса бу борадаги ишларнинг самарадорлигини янги босқичга кўтариши шубҳасиз. Зотан, ўтган йиллар мобайнида юртимизда «Соғлом она — соғлом бола» яоясини ўзида мужассам этган дастур асосида кенг қамровли ислохотлар амалга оширишда, бунинг натижаси ўларок, жамиятда нафақат ёшларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги ошди, балки халқаро спорт ареналарида Ватан номини улуғлайдиган янги истеъодлар авлоди камолга етди.

Биргина спортнинг нафис тури ҳисобланган бадий гимнастикадаги натижаларни таҳлил этадиган бўлсак, мустақилликнинг илк йилларида ушбу спорт тури билан шуғулланадиган қизлар саноқли эди. Бугунга келиб улар сони 9 минг нафарга яқини ташкил этмоқда. Улар юртимизнинг шахару қишлоқларида, маҳалла овулларида бунёд этилган 632 та спорт мажмуаларида малакали мураббийлардан сабоқ олмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида 20 нафарга яқин бадий гимнастикачимизнинг муваффақиятлари туфайли халқаро мусобақаларда 20 марта Ўзбекистон байроғи кўтарилиди.

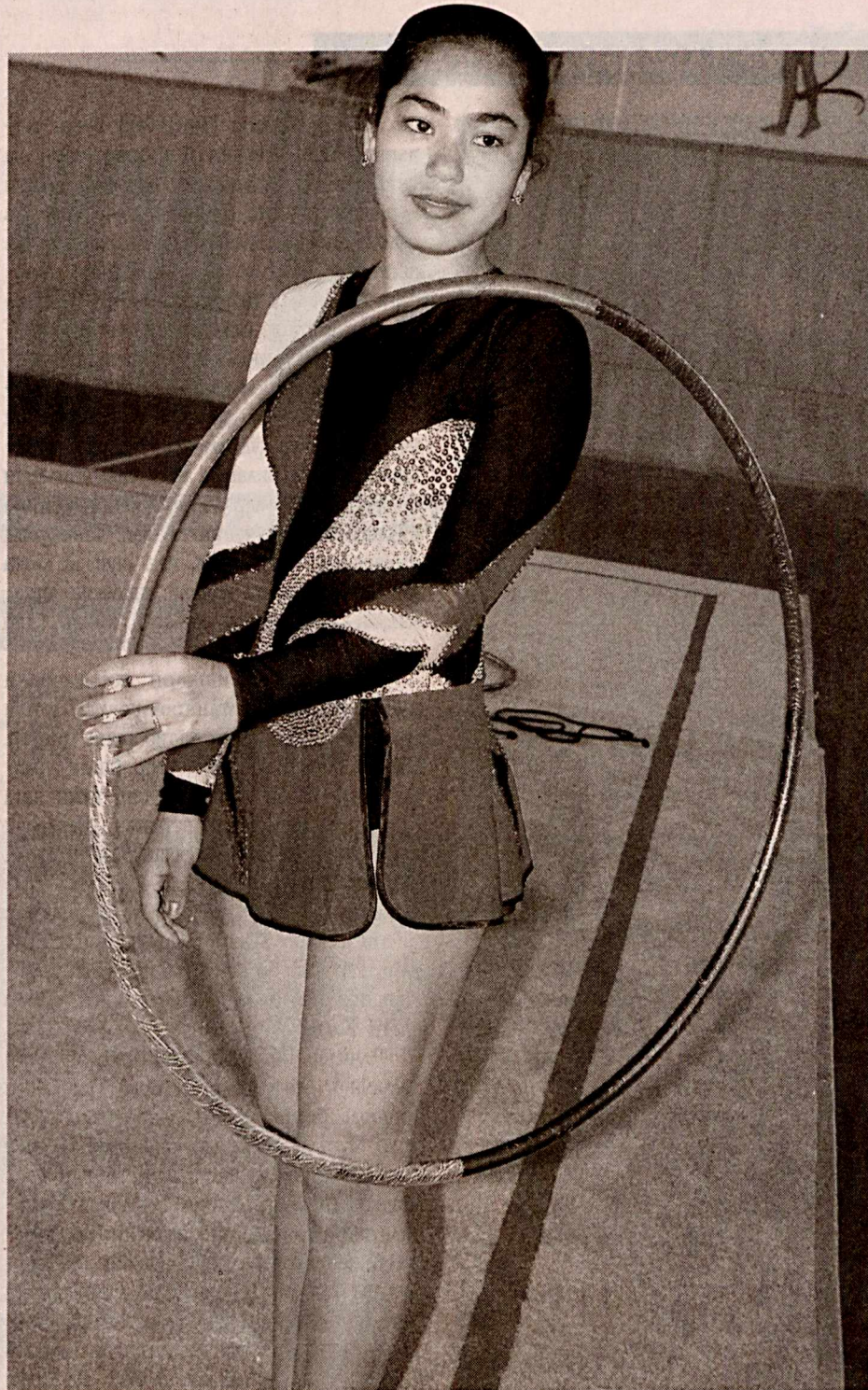
Ютуқлар ўзимизники. Унинг шонли ва шарафли натижалари ҳақида ҳар қанча гапирсак оз. Лекин мавжуд муаммолардан кўз юммаслик керак. Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг республика ҳудудларида спортнинг бадий гимнастика турини ривожлантириш масалаларига бағишланган йилги йилгида, жумладан, қизлар ўртасида спортнинг оммавийлигини таъминлаш учун давлатимиз томонидан яратилган шарт-шароитлардан тўла-тўқис фойдаланмаслик, бунёд этилган болалар спорт иншоотларида хотин-қизларни жалб этиш ишлари сустлиги, шунингдек, республикамизнинг қатор ҳудудларида ташкил

этилган бадий гимнастика тўрақларининг фаолияти яхши йўлга қўйилмагани айтиб ўтилади.

Айни пайтда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қишлоқ жойлардаги болалар спорт объектларида банд бўлган аёл спорт устозлари меҳнатини рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳамда Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида республикамизнинг бир қатор шахару қишлоқларида хотин-қиз мураббийлар, маҳалла фаоллари, ўқитувчи ва тарбиячилар иштирокида давра суҳбатлари, семинар-тренинглари, кўргазмалар мусобақалар ташкил этилмоқда. Яқинда ана шундай тадбирлардан бири пойтахтимиздаги «Миробод» спорт мажмуасида бўлиб ўтди.

Тадбир давомида мутахассислар йиғилганлари қизиқтирган масалалар юзасидан атрофда сўз юритишди. Шундан сўнг, бадий гимнастика бўйича Ўзбекистон терма жамоасининг аъзолари йиғилганларга спортнинг нафис туридан кўргазмалар чиқиш намоиши этишди. Учрашувлар жараёнида мураббий-мутахассислар машғулот ўтиш, назарий ва амалий дарс тизimini олиб бориш ҳусусида ўзаро тажриба алмашишди. Иштирокчилар бундай семинар-тренинглари жойларда мунтазам ўтказиб бориш мураббийлар малакасини оширишда, шунингдек, илгор тажрибаларни оммалаштиришда, ёшларни спорт машғулотларига кенг жалб этишда аҳамияти муҳимлигини таъкидлашди.

— Қиз болаларнинг соғлом бўлиб вояга етишида бадий гимнастиканинг алоҳида ўрни бор. Ушбу спорт тури билан шуғулланган ёшларнинг умуртқа поғонаси тўғри, қомаги тик бўлиб вояга етади, — дейди мураббий Л.Веричева. — Энг муҳими, спорт билан шуғулланган ёшлар касалликка кам чалинади. Ҳозир қўл остида 100 нафарга яқин қиз бадий гимнастика сирларини ўрганяпти. Шу йилнинг январиди Россиянинг Зеленогород шаҳрида ўтган халқаро турнирда шогирдларимдан Латофат Бобонова ва Камилла Гареева совриндор-

лар сафидан жой олди. Анаора Давлатова эса фахрли 1-ўринни эгалаб, унинг ғалабаси шарафига Россияда Ўзбекистон мадҳияси янгради. Муваффақиятларимизнинг бош омил хотин-қизлар спортга давлатимиз томонидан берилган алоҳида эътибордир. Уларнинг баркамол бўлиб вояга етиши орзу-умидларимизнинг амалга ошишини, миллимиз ва ватанимиз келажаги буюқ бўлишини таъминлашга хизмат қилади.

Тўлқин РЎЗИЕВ,
«Mahalla» мухбири.

Дунёдан дараклар

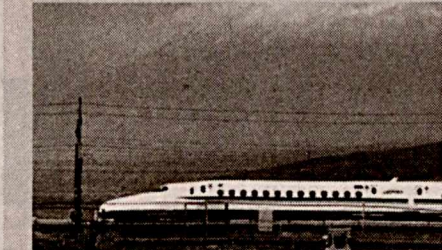
Мамлакат қарзи ошиб бормоқда

ЖОРИЙ йилнинг 1 апрелига қадар Россиянинг умумий ташқи қарзи 473,7 миллиард долларни ташкил этди. Бу ҳақда мамлакат Марказий банки ахборотида айтилган. Хабарда қайд этилишича, йил бошидан буён қарз миқдори 2,1 миллиард долларга кўпайган. Банкларнинг қарзи эса 1,7 миллиард доллар кўпайиб, 128 миллиард долларга етган.

Ўтган йилнинг 1 апрелида Россиянинг ташқи қарзи 446,4 миллиард доллар эди.

Тезюрар поезд можароси

ЯПОНИЯнинг энг йирик темир йўл компанияси Central Japan Railway ўзининг тезюрар поездларини Хитойга сотмасликка қарор қилди. The Financial Times газетасига берган интерв்யосида компания раиси Есиюки Касан шу ҳақда

айтиб ўтган.

Касан хитойлик ҳамкорларни хавфсизлик технологияларига амал қилмасликка айблади. «Масалан, улар тезюрар поездни сотиб олади-да, соатига максимал — 350 километр тезликда юргизади. Бу йўловчилар хавфсизлигига масъулиятсиз қарашдан бошқа нарса эмас», деди у.

Япониянинг JR Central темир йўл компанияси хориж бозорига чиқиш бўйича хитойлик темирйўлчиларнинг рақиби ҳисобланади. Шу боис, орада тез-тез шундай можаролар чиқиб туради.

Қароқчилар мақсади ета олмади

НИДЕРЛАНДИЯ ҳарбий денгиз флотига қарашли Tromp фрегати сомалилик қароқчилар томонидан гаровга олинган Германиянинг Таирап контейнер ташувчи кемасини қутқаришга муваффақ бўлди.

Кениянинг Момбаса портидан Жибутига кетаётган Таирап Сомали қирғоқларидан 500 километр узоқликда сузаётган пайтда қароқчилар ҳужум қилишди. Кема экипажи аъзолари қочишга улгурмаслигини билишгач, «sos» сингали жўнатди. Tromp фрегати шу атрофда Европанинг қароқчиларга қарши «Атланта» дастури доирасида қўриқчилик қилаётган. Улар воқеа жойига етиб келиб, қароқчилар

билан музокара олиб бормоқчи бўлишди. Аммо рад жавобини олишди. Шундан сўнг куч ишлатиб, кемани озод қилишди.

Тўқнашув пайтида фрегатдаги маррослардан бири жароҳатланди, ўн нафар қароқчи ҳибсга олинди.

Шахтадаги фожиа

АҚШнинг Чарльстон шаҳридан 50 километр жанубдаги Massey Energy компаниясига қарашли кўмир шахтасида

кучли портлаш содир бўлди. Кўнгилсиз воқеа оқибатида 25 нафар шахтёр ҳаётдан кўз юмди, 4 нафари бедарак йўқолди. Associated Press хабарида айтилишича, бу портлаш сўнгги 25 йилда Америка Қўшма Штатлари шахталарида содир бўлган энг йирик ҳалокатдир.

Эслатиб ўтамиз, сўнгги 30 йилдаги энг катта ҳалокат 1984 йили Юта штатида Emery Mining компаниясига қарашли шахтада содир бўлган. Ушанда 27 нафар шахтёр ҳалокат қурбонига айланган.

Шаҳарни сув босди

БРАЗИЛИЯнинг энг катта шаҳарларидан бири Рио-де-Жанейрода рўй берган сув тошқини туфайли 31 нафар киши ҳаётдан кўз юмди. Бу ҳақда BBC News хабар тарқатди.

Ахборотда айтилишича, 14 соат давомида тинимсиз ёққан кучли ёмғир натижасида кўчалар сувга тўлиб кетган. Шаҳар мэри Эдуардо Поес барча мактабларни ёпишга буйруқ берди ва

аҳолини уйлари тарк этмасликка чақирди. Тошқин туфайли бир неча соат давомида аэропорт ҳам ёпилган.

Шаҳар ҳукумати вакилларининг таъкидлашича, шаҳарнинг ўзида 8 киши тошқин қурбони бўлган. Ҳалок бўлганларнинг қолганлари шаҳар атрофидаги қишлоқлар аҳолисидир. Қурбонлар сафига тўққиз ёшли бола ва беш ойлик гўдак ҳам бор.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

ХАБАРЛАР

Боксчиларимиз Финляндияда

ЭРТАГА Финляндиянинг Хельсинки шаҳрида бокс бўйича нуфузли халқаро турнир бошланади.

Дунёнинг 40 дан зиёд мамлакат спортчилари иштирок этадиган ушбу мусобақада Шароф Худойбердиев мураббийлигидаги Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари ҳам медаллар учун кураш олиб боришади.

Хельсинки рингларида юртимиз шарафини Аббос Атоев, Уктам Раҳмонов, Орзубек Шойимов, Хуршид Тожибоев ва Санжар Раҳмонов ҳимоя қилади. Мусобақа 11 апрелгача давом этади.

Кеча Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари нуфузли мусобақада иштирок этиш учун Финляндияга жўнаб кетди.

Элмурод Олимпиадага боради

ТАИЛАНДнинг Бангкок шаҳрида стол тенниси бўйича ўтказилган халқаро турнирда 50 га яқин мамлакатнинг кичик ракетка усталари бўлган ўсмирлар олимпиада йўланмалари учун ўзаро беллашади.

Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси аъзоси, Андижон вилояти Пахтабод ту-

мани вакили 15 ёшли Элмурод Холиқов мурасасиз баҳслар натижасига кўра, Бангкок мусобақаларида кучли турткидан жой олиб, шу йил Сингапурда ўтказилган 1-ўсмирлар олимпиада йўналишининг йўланмасини қўлга киритди.

Сардорбек ҲИҚМАТОВ

УНИВЕРСИАДА — 2010

Муҳим мусобақалар улкан ғалабаларни келтиради

АНДИЖОНЛИК спортчилар ўтган йил мобайнида уч юзга яқин халқаро ва республика даражасидаги мусобақаларда муваффақиятли иштирок этиб, 451 та олтин, 346 та кумуш ва

464 та бронза медалини қўлга киритдилар. Ана шу жараёнда 26 нафар халқаро тоифадаги спорт устаси, 63 нафар спорт устаси ва 400 нафарга яқин биринчи даражали спортчи

етишиб чиқди. Ўн бир нафар спортчи жаҳон, йигирма нафари Осиё ва олти нафари Марказий Осиё чемпионлари, деган юксак номга сазовор бўлди. Уларнинг ғалабаси шарафига мусобақаларда давлатимиз мадҳияси янграганда ҳар бир юртошимизнинг қалби фахр ва ифтихор ҳислари билан тўлиб тошди.

Италиянинг Милан шаҳрида ўтган бокс бўйича жаҳон чемпионатида Баҳодир Султонов ва Ботир Маҳмудов бронза медалларини қўлга киритди. Бу спортчилар ва уларнинг мураббийлари ҳукуматимиз томонидан «Дўстлик» ордени, Ботир Маҳмудов «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган спортчи» фахрий унвони билан тақдирланди. Ҳар иккала спортчи «Матиз» русумли автомашина совға қилинди.

Дилноза Қамбарова, Шаҳло Йўлдошева самбо бўйича жаҳон чемпионлари бўлишди. Гўзалой Каримова Осиё ва жаҳон чемпионатида кумуш медал билан тақдирланди. Дилдора Убайдуллаева, Шаҳло Йўлдошева Болгариянинг Сомоков шаҳрида самбо бўйича ўтказилган жаҳон чемпионатида олтин ва бронза медалларига сазовор бўдилар. Австралиянинг Сидней шаҳрида фахрийлар ўртасида ўтказилган оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионатида Абдулатто Йўлдошев фахрли бешинчи ўринни эгалади.

Mahalla

ҳафталик газета

Муассис: Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқаруви

Бош муҳаррир

Бахтиёр АБДУСАТДОРОВ

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 2006 йил 6 декабрда 0019 рақами билан рўйхатга олинган.

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси 32-уй Индекс: 100083

Навбатчилар: Ҳамза Абдуллаев Мусахх: Нодира Холмирова Саҳифаловчи: Мехриддин Шукуров

Телефонлар:

233-39-89 233-10-73
236-53-93 236-53-75,
236-57-62 Факс: — 233-44-25

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди. Формати — А-2, 4 босма тобук. «Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди.

Корхона манзили: Тошкент, «Буюк Турон» кўчаси 41.

www.mahallagazt.uz
mahalla@sarkor.uz
mahalla.gz@rambler.ru

21030 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-354

Нашр кўрсаткичи: 148

9 АПРЕЛЬ — СОҲИБҚИРОН АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУД ТОПГАН КҮН

Сайёх кундалигида Соҳибқирон бунёдкорлиги

Маълумки, XV аср бошларида Амир Темур давлати сиёсий, ҳарбий ва иқтисодий жиҳатдан салоҳияти кучайиб, доғруви Гарбий Европа давлатлари ҳукмдорларига ҳам етганди. Улардан бири Кастилия ва Леон қироли Генрих III де Трестамара (1390—1407) улкан хайрихоҳлик билан Амир Темур ҳузурига ўз элчилари — диншунослик магистри Фра Альфонса Паюм де Санта Мария, Руи Гонсалес де Клавихо ва Гомес де Саласарларни мактуб ва ҳаҷлар билан жўнағанди. Элчиларга от-уловлар бериб, пойтахт Самарқандга ҳар бир манзилда катта из-зат-икром кўрсатиб борадилар.

Кастилия қироли элчилари 1404 йил 21 августда Термит (Термиз) шаҳри ёнида Амударёдан ўтиб, Мовароуннаҳр ҳудудига қадам қўйганлар ва қайтишда Бухоро орқали юриб, 10 декабрда Омўя гузарни орқали яна шу дарёдан Хуросон томон ўтганлар. Уларнинг Мовароуннаҳрда турган вақти жами уч ой ва йигирма кунни ташкил қилиб, асосан, куз фаслига тўғри келган.

Ушбу элчиликда бевосита қатнашган Руи Гонсалес де Клавихо сафар ҳақида баътафсил кундалик ёзиб борган ва бу кундалик фанда "Самарқандга Амир Темур саройига саёхат кундалиги" номи билан танилган.

Клавихо ўзи кўрган дастлабки шаҳар — Термиз ҳақида: "Одамлар гавжум кўчалар ва майдонлардан юриб бордик, уларда турли моллар билан олди-сотди қилинади", деб ёзган.

Қадимдан Буюк Ипак йўлидаги муҳим боғланиш саналган ва Амир Темур салтанатида қайта обод қилинган Темур дарвозага оид тафсилотлар эса фақат Клавихо саёхатномасида қайд этилган: "Бу тоғ жуда баланд, унда тор дарадан иборат ўткил бор, худди инсон қўли билан қилингандай; тоғдан ана шу дара орқали ўтилади; ушбу даранинг ўртасида қишлоқ бор, ундан тепада баланд тоғ юксалган. Унинг чўққисидан ҳосилон шаклда яшилган кўрнган бир ажойиб бино турарди; у турли рангдаги кошпин (кафель) билан нақшидор қилинган. Тоғдаги бу ўткил Темур дарвоза, деб аталади. Уша ерда бундан бошқа ўтиш жойи йўқ. Мазкур Темур дарвоза Темурбекнинг ихтиёрида ва унга ҳар йили катта даромад келтиради, чунки Кичик Ҳиндистондан

Самаркандт подшоҳидига ва ундан шимолдаги ўлкаларга йўл олган савдогарлар шу ердан ўтадилар.

Клавихо "Кундалиги"да Кеш (Шаҳри-сабз) оқар сувар, ўтлоқлар, бог-роғлар, экинзорлар, гавжум қишлоқлар ўрамини оёбод шаҳар эканлиги ва унинг девори ҳамда чуқур хандақи борлиги, шаҳар дарвозалари олдида хандақ устига кўтарма кўприклар қурилгани айтилган.

Энг муҳими, Кеш шаҳрида Амир Темур фармони билан барпо этилаётган турли иморатлар, айниқса, Оқсарой мажмуаси бўлиб, уша давр бошқа манбаларда Клавихо ёзган ҳақиқат даражада батафсил тавсифланмаган. Оқсарой мажмуаси ҳақида: "Бу қаср (Темурбек) шу пайтгача барпо этган иморатлар

ичида энг муҳташамидир", деб қайд этилган. Клавихо Кеш шаҳрида 20 йил давомида қурилаётган қишлоқларнинг ҳашамати-га баҳо берар экан, Парижнинг моҳир усталари ҳам бу зийнатларни кўрганда ҳайратга тушиб қолган деб қайд қилиб ўтади.

Самарқандда Кастилия қиролиги элчилари икки ярим ойдан ортиқ вақт турганлари ва у Амир Темур салтанатининг пойтахти бўлганлиги сабабли, Клавихо "Кундалиги"да шаҳарнинг ташқи ва ички тузиллиши, иморатлари, бог-роғлари, хўнарамандчилик ривожини, халқаро йирик савдо маркази эканлиги тўғрисида анча кенг маълумот берилган.

"Шаҳарда бемалол савдо-сотик ишлари олиб бориш учун махсус майдон бўлмаган

ни сабабли, сензор (Темурбек) бутун шаҳарни кесиб ўтувчи йўл ўтказишни ва унинг иккала томонида савдо дўконлари қуришни буюрди. Бу ишни кечаю кундуз давом эттириб, (тез орада) кўчани жуда кенгайтирилди ва (йўлнинг) икки томонида чодирлар тикдилар; ҳар бир чодир олдида яхлит оқ (мармар) плиталар қўйилган баланд ўриндиқлар ўрнатилган эди. Ҳамма чодирлар иккитадан қилиб бириктирилган ва унга ёруғлик тушиб туриши учун деразалар қўйилганди. Чодирлар қурилиши тугаши билан у ерга савдогарларни юбордилар ва улар ўз молларини сотишга киришдилар. Кўчанинг баъзи жойларига фавворалар қурилганди. Ана шундай катта иш йигирма кунга қолмай ниҳоятга етказилган эди, хайрон қоласан киши", деб ёзган сайёх.

Бунёдкорлик ишлари жумласидан қўлаб барпо этилган бог-роғлар, турли иморатлар ҳам сайёх эътиборини тортган. Шаҳар боғлар ва узумзорлар билан ўралган, улар баъзи жойларда бир икки лига (5—10 км.) масофагача ястанган. Шаҳардан кўра, унинг деворидан ташқарисида аҳоли кўпроқ, Шаҳар атрофидаги боғларда ҳашаматли саройлар қурилган, уларнинг бир қисми сензор (Темурбек)га тегишли; ундан ташқари, бу боғларда шаҳар зодагонларнинг ҳам ўз қўшқ-саройлари бор", деб ёзди Клавихо.

Элчилар энг ҳашаматли саналимиш Боғи Дилқушо, Боғи Беҳишт, Боғи Нав, Боғи Чинорда расмий меҳмон бўлганлар. Клавихо "Кундалиги"да ёзилганлардан XV аср бошида Мовароуннаҳрдаги шаҳарларда хўнарамандчилик, савдо, қишлоқ хўжалигида янги ариқлар қазиб, экин майдонларини кенгайтириш, бодорчилик, узумчилик ва деҳқончиликни ривожлантиришга катта эътибор қаратилгани, чорвачилик (айниқса қўйчилик ва йилқиччилик) етакчи ўрнида эканлиги маълум бўлади. Кастилия элчилари Мовароуннаҳрда куз фаслида келганлари учун Клавихо бог-роғлар, узумзорлар, турли экинзорлар қўлағини, буғд, пахта, сархил қовунар каби мева ва помид экинлари етиштирилишини таъкидлайди.

Соҳибқирон Амир Темур асос солган бунёдкорлик ишлари кейинги асрларда унинг авлодлари томонидан давом эттирилди ва улар Темурийлар ренессанси деган тарихий тушунчанинг шаклланиши учун асос бўлди. Ободончилик фаолияти биз учун тарихий мерос ва ҳозирги вақтда ўлка-амалда олиб борилаётган улкан бунёдкорлик ишлари ана шу савоб ағъанга садоқат рамзидир.

Омонулло БҲРИЕВ,
ЎзР ФА Шарқшунослик институтининг
етакчи илмий ходими.

МАҲАЛЛАМИЗ ЁШЛАРИ

Ҳофиза қиз орзулари

Андижон шаҳридаги «Мустақиллик» маҳалласида Наврўз байрамини нишонлашга йиғилган қўлаб меҳмонлар шу маҳалла фарзанди, Андижон санъат коллежидида таълим олаётган Ширин Маматованинг саҳнага чиқишини кутарди. Ниҳоят, саҳнада Ширин пайдо бўлганда гулдўрос қарсақлар янгради. Барча Ширинни яқинда Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси бўлгани билан табриклади.

— Ширин мустақил юртимизнинг бахтли фарзандларидан бири, — дейди маҳалла ҳокими Иброҳимжон Юсупов. — У кўз ўнгимизда воғта етди, улайди. Болалигидан жуда қувноқ қизча эди, сочларига толопуқлар тақиб, қизларни қўшқ айтишга, рақс тушишга чорларди. Отаси Мамажон Маматов қурувчи, онаси Замирахон Тожибоева алоқа ходими. Умуман, бу оила маҳалламиздаги энг обрў-эътиборли оилалардан.

— Қизимиз эришган улкан муваффақиятдан ниҳоятда хурсандмиз, — дейди Мамажон ака. — Истиқлол туфайли юртимизда ёшларга эътибор кучайди. Бу ишларга Президентимиз бош-қош бўлаётгани, алоҳида эътибор қаратаётгани туфайли қўлаб истеъдодли ёшлар кашф этилапти. Илгари Андижоннинг чекка бир маҳалласида яшовчи қизнинг Давлат мукофоти сазовор бўлишини тасаввур ҳам қила олмасдик. Яратганга

шукр, шундай дориламон кунларга етдик.

Ширин уч ёшидан қўшиқ айта бошлаган. У бир марта эшитган қўшиғини дарҳол ёдлаб олар ва чиройли қилиб ижро этарди. Шу боис, отаси уни Андижон шаҳридаги болалар мусиқа мактабининг фортепьяно бўлимига олиб борди. Ширин устозлари кўмағида мусиқа сирларини пухта эгаллашга ҳаракат қилар, соатлаб фортепьяно чапишдан чарчамасди. Аста-секин унинг қўнғироқдек овози турли танловларда мутахассисларнинг эътиборини торта бошлади.

Ўн ёшида Мухтор Ашрафий номидаги танлов ғолиби бўлган Ширин кейинчалик Россия, Беларуссия, Қозоғистон давлатларида ўтган ёш истеъдодларнинг халқаро танловларида олий ва биринчи ўринларни эгаллади. Унинг ижросида янграган жазон ва ўзбек бастакорларининг асарларига ҳакамлар юксак баҳо бердилар. Ҳозир унинг репертуарида юздан ортиқ Ватан, она, яхшилик, садоқат мавзуларидаги қўшиқлар бор. Уларни Ширин ҳар гал эҳтирос ва ҳаяжон билан қўйлади.

Ўтган йили Ўзбекистон мустақиллигининг 18 йиллиғига бағишлаб, бастакор Анор Назаров билан ҳамкорликда «Изҳор» номи қўшиқ яратди. Юртимизда Наврўз шодиёналари қўлағида Ширин яна бир янги асар — бастакор Дилором Омонмулаеванинг «Баркамол авлод» қўшиғини ижро этди. Бу йил Андижонда бўлиб ўтаётган «Универсиада—2010» ўйинларини иштирокчиларига ҳам у янги қўшиқ тўхфа қилмоқчи.

— Орзуларим кўп, — дейди Ширин. — Ҳозир Андижон санъат коллежидида ўқиш билан бирга, Тошкент давлат консерваториясининг тажрибали устозларидан бири Павел Борисовдан қўшиқ айтиш сирларини ўрганишман. Келгусида ўқишимни консерваторияда давом эттириб, маҳоратимни оширишни ният қилганман. Истагим жаҳоннинг машҳур шаҳарлари саҳналарида ўзбек қўшиқларини қўйлаб, Ватанимнинг шон-шўхратини оламга янада кенгроқ ёйишдир.

У. САКСОНБОВ,
«Mahalla» мухбири.

ТҲЙХОНА САБОҚЛАРИ

Тежамли тўй тотувликни таъминлайди

МАМАКАТНИМИЗДА тўй ва маъракаларни тартибли ўтказиш дабдабозликка йўл қўймаслик, борасида маҳаллий ҳокимликлар ва жамоат ташкилотлари томонидан қўлаб ишлар қилинапти. Яқинда Қорақалпоғистон республикаси Амударё туман ҳокимлиги томонидан қабул қилинган «Тўй-маърака, оилавий тадбирлар ва бошқа маросимларни ўтказишни тартибга солиш ҳақида»ги фармойиш шундай ҳужжатлардан бири бўлди. Айни пайтда туманда фармойишнинг моҳиятини аҳолига тушунтириш мақсадида овул ва маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари, маслаҳатчилар ҳамда посбонлар иштирокчида давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Овул ва маҳаллаларда «Тўйларни рўйхатга олиш китоби» жорий этилган. Унга кўра, тўй ўтказаетган шахс тўй ва маросимларни ўтказишни тартибга солиш комиссияси билан бамаслаҳат иш кўради, ҳатто қақирлиши кўзда тутилган санъаткорларни ҳам биргаликда танлайди. Айниқса, никоҳ тўйларида келин-куёвнинг ФХДга бориши учун жами тўртта енгил автомашинадан ортиқ автотранспорт воситаларини жалб этиш, «Ёшлар сайли»ни ўтказиш таъжиклангани кўпгина нохушликларнинг олди олинишига омил бўлди. Сабаби бундай тадбирларда спиртли ичимликлар ичиб машинага ўтирадиган куёвжўрлар пойтахт баъзан автоҳалокат билан якун топаётганди. Шунингдек, тўйлар, маросимларни кеч соат 21:00—22:00 да тамомлаш ҳақидаги таклиф ва тавсиялар аҳоли томонидан қўлаб-қувватланмоқда.

Айтиш жоизки, сўнгги йилларда қизнинг отаси уйи олдида фалон сўмлик кўчма «кошона» (чодир) қуририб, «Қиз йиғини» ўтказиш авж олаётган. Яқинда бир тўйда тўй ва маросимлар ўтказишни тартибга солиш комиссиясининг тавсияси билан бу та-

бирдан воз кечилди. Қизнинг отаси тежалган пулга қорамол сотиб олди. Бугун оила сигирнинг сутти ва қатиғидан баҳраманд бўляпти. Демак, дабдабасиз ва исрофгарчиликсиз ўтказиладиган тўйлар оилага барака келтиради.

— Бир тинчгина, файзли ўтаётган тўйда ўтирган эдик. Бир маҳал микрофонни қўлга олган кўёвнинг амакиси ёшларни табриклаб, ҳаммамнинг кўз олдида келиннинг бўйига қимматбаҳо тилла занжир тақди. Бу ҳам етмагандек, «Сизларга яна совғам бор», дея санъаткорларга ишора қилди. Барчанинг, айниқса, ёши улуғларнинг гашига тегадиган куй остида ярим яланғоч либосдаги қизлар чиқиб, арабча рақс туша бошладилар. Биринчидан, уларнинг рақси тўйнинг фазлини йўқотган бўлса, иккинчидан, қизларнинг ҳар қимнинг ёнига келиб турли қилиқлар қилиши меҳмонлар кўнглини хира қилди. Эндликда тўй эгасининг санъаткорлар борасида ҳам комиссия билан бамаслаҳат иш кўриши бундай кўнгилсизликларнинг олдини олмақда, — дейди Амударё тумани «Навоий» номидаги маҳалла фуқаролар йиғини маслаҳатчиси Давлатбека Ражапова.

Туманда тўйларни ўтказишда миллий ағъаналаримизга, урф-одатларимизга тўғри келмайдиган одатларга барҳам бериш мақсадида олиб борилаётган ишлар таҳсинга лойиқ.

Зеро, тўй-ҳашам, оилавий тантана ва маъракаларни урф-одатларимиз ва бугунги кун талабларидан келиб чиққан ҳолда режали, тежамли, дабдабасиз, исрофгарчиликка йўл қўймасдан ўтказиш нафақат оилаларда молиявий муаммолар пайдо бўлишининг олдини олади, балки ёш оиланинг тинч-тотув яшашини ҳам таъминлайди.

Қонисбой РЕЙМОВ,
«Mahalla» мухбири.

КАДРИЯТ

Муғтепада миллий ўйинлар

Мутахассислар фикрича, Наманган вилоятининг қадимий шаҳарларидан бўлган Косонсой қарийб икки ярим минг йиллик тарихга эга.

Шимолий ҳудуд пурвиқор тоғларга туташган, асосий ҳудуди адирликлардан иборат бу масканда тарихий обидалар кўп. Уларнинг энг қадимийси Муғтепадир.

Айтишларича, ҳалқ орасида Муғтепа номи билан машҳур бу тепалик ўрнида эра-миздан аввалги II, I асрларда гуллаб яшна-

ган Косонсой шаҳри жойлашган экан. Уша даврларнинг шохиди сифатида пойдевор қолдиқлари сақланиб қолган.

Баҳор келиши билан тепалик ажиб қиёфа касб этади. Атроф кўм-кўк. Вужудингизга ўш экувчи кўёш тафти, тоза ҳаво кишига ҳузга завқ баришлайди. Шу боис, Наманганлик ёшларнинг «Миллий ўйинлар» фестивали доимо Муғтепа кенглик-ларида ўтказилади.

«Қадрият, урф-одат, ағъана ва ёшлар» лойиҳаси доирасида ташкил этилган маз-

кур тадбирда вилоятнинг барча шаҳар ва туманларидан ҳудудий босқичларда ғолибликни қўлга киритган маҳаллалар ёшлари иштирок этдилар.

Тепаликнинг бир томонида дор ўрнатилиб, атрофга ўтовлар тикилди. Ҳар бир туман ўзига ажратилган ҳудудда миллий ағъаналаримизни акс эттирувчи кўргазмаларни намойиш қилди. Кўчма саҳнада ёш санъаткорларнинг, «Янги авлод—2009», «Келажак овози—2009» республика босқичи ғолибларининг чиқишлари, дилрабо куй-қўшиқлар фестивалга байрамонга руҳ берди. Айниқса, бу ерга ташриф буюрган мингта ақин ёшларнинг барчаси миллий либосларда миллий ўйинларнинг ўнга яқин тури бўйича ўзаро баҳсашдилар.

— Тадбир барчага байрамонга кайфият улашди, — дейди фестивал иштирокчиси Нозима Рўзиматова. — Ҳар бир туманининг ўзига хос кўргазмаларини кўриб кўзингиз қувнайди. Аждодларимиздан мерос миллий ўйинлар халқимизнинг маънавияти нечоғи бой бўлганидан далолат беради. Бу биз ёшларнинг қал-

бимизда чексиз гурур туйғуларини уйғотаётганидан ниҳоятда хурсандмиз.

Тадбир якунида барча йўналишлар бўйича тўпланган баллар умумлаштирилиб, Янгиқўрғон тумани ёшлари фахрли биринчи ўринни қўлга киритди. Ғолибларга бош соврин — бир ярим миллион сўм пул мукофоти топириди. Шунингдек, «Энг яхши чавандоз», «Энг яхши келин-куёв», «Ўз миллийлигини намойиш қил» каби ўнга яқин номинациялар бўйича ҳам ғолиблар аниқланиб, уларга қимматбаҳо эсдалик совғалари топириди.

Вилоят ҳокимлиги, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамда «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими томонидан ташкил этилган мазкур фестивал унинг иштирокчилари ёнда узоқ вақт сақланиб қолгани шубҳасиз. Чунки бу тадбирда ёшлар нафақат беллашдилар, балки халқимизнинг ўзига хос азалий удумлари, миллий ўйинлари билан яқиндан танишдилар.

Жамшид БЕК,
«Mahalla» мухбири.

ТАБИАТ МЎҲИЗЛАРИ

Чинор бағрида музей

Пурвиқор тоғлар тағида жойлашган Бойсун тумани ўзининг бетакор этнографияси, ажойиб наботот олами, зилол суварли табиат манзаралари билан кишини ўзига ром этади. Йиллар силасида ўзинини асраб, янада сайқал топиб келаётган миллий қадриятлари, урф-одатлари ағъаналари, хўнарамандчилиги бу эзлик иймони бут, эътиқоди мустаҳкамлигидан далолатдир. Кун оғиши билан «Сайроб» маҳалла аҳли Сайроб чинори остида йиғилиб, суҳбат қуришади. Маҳалладаги муаммолар, янгиликлар муҳокама этилади.

Юз йиллик тарихга эга бу чинорнинг баландлиги 26 метр бўлиб, бутунги кунда унинг бағрида маҳалла йиғини фаоллари томонидан мўъжазгина музей ташкил этилган.

— Тарих саҳифаларидан ривоятлар сўзловчи бу чинор бағрида авваллари мактаб, кутубхона, маҳалла идораси жойлашган экан. Энди маҳалла фаоллари билан маслаҳатлашиб бу ерда музей ташкил этилди. Чинор ёнида эса тарих қарийб минг йилликларга бориб боғланувчи шиғобохш булоқ ҳам бор. Маҳалламизга ташриф буюрган меҳмонлар бу ерни зиёрат қил-

масдан кетмайди, — дейди «Сайроб» маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Холмамат Алланазаров.

Йиғин раисининг сўзларида жон бор. Табиатнинг бу мўъжизасини кўриб лол қоласан киши. Булоқдаги балиқлар жуда ноёб, бошқа жойдаги булоқларда бу турдаги балиқларни учратмайсиз. Музейдан маҳалла аҳлининг ўтиши ва бутунги турмуш тарзи, маданияти, урф-одатлари ва қадриятлари, ағъаналаридан ҳикоя қилувчи экспонатлар ўрин олган.

Маҳалла аҳлининг фахру ифтихорига айланган бу каби табиий ёдгорликлар

уларни эзгу мақсад йўлида бириктириб, табиат дурдоналарини бус-бутунлигича асраб, келажак авлодга етказишдек хайрли ва шарофли ишларга ундамоқда. Қолаверса, ҳукуматимиз томонидан биологик хилма-хилликни ва табиий, ёввойи ҳолда ўсаядиган ўсимликларнинг генетик фондини сақлаш ҳамда соғлом экологик муҳитни шакллантириш мақсадида тарихий, тарбиявий, илмий-маърифий ва эстетик жиҳатдан аҳамиятга молик бўлган кўпгина ўсимлик турлари ва ботаник ёдгорликлар муҳофазага олинган. Вилоятда 100 ёшдан ошган 120 та дарахтга, шу жумладан, Сайроб чинорига ҳам «Давлат табиат ёдгорлиги» мақоми берилган.

Ойбек ЮСУПОВ.